AAMULEHTI

N:o 174 3-p. painos N:o 86 — Tampereella Tiistaina 3 päivänä Elokuuta — 34:s vuosikerta 1915

TILAUSHINNAT Tampereella ja maaseudulla: 6 pp. 1/1 vk. 12: —, 1/2 vk. 6: —, 1/4 vk. 3 — ja 1 kuuk. 1: —; 4 pp. 1/1 vk. 8: —, 1/2 vk. 4: —, 1/4 vk. 2: — ja 1 kuuk. 70 p.; 3 pp. 1/1 vk. 6: —, 1/2 vk. 3: —, 1/4 vk 1: 50 ja kuuk. 50 p:niä ja 1 pp. 1/1 2: 50, 1/2 vk. 1: 25, 1 kuuk. 25 p:niä.

Kotiin kannosta kaupungissa ei suoriteta lisämaksua, ainoastaan kuukausitilauksista peritään 10 pennin lisä.

EETU A. ALHA
Päätoimittaja
(Tavataan varmimmin toimituksessa klo 1—3 päiv.)

TEUVO VALANNE, Toimitussihteeri — LAURI HAAPA, NIILO W. TIIHONEN

TOIMITUSAIKA klo 11 ap.—12 yöllä. Toimitus ei yleensä säilytä käsikirjoituksia, joita se ei voi käyttää.

ILMOITUSHINTA: 10 p:iä ennen ja 8 p:iä jälkeen tekstin sekä määrätyillä paikoilla 12 p:iä millim. Punaset ilmoitukset 20 p:iä mm., vähintäin 20 mk. Kihla-, vihkimä- ja syntymäilmoitukset à 3 mk., kuolinilmoitusten pienin hinta 3 mk., kustakin värsystä ja surusaatosta 1 mk. sekä „kiitoksesta" 1 mk. 50 p. lisäksi. Pienin ilmoitusmaksu on 60 p. Pitempiaikaisista ilmoituksista kaavanmukainen alennus. Kiinteät hinnat.

K. O. Laitinen & Hannu Peltonen, Asianajotoimisto

Tampereella, Tamp. Osake-Pankin talossa
Kauppakatu 7 ... Puhelin 474.
Avoinna 9—3. ... Matkustetaan.

OMISTAJAT:
K. O. Laitinen, Lakit. kand., Varatuom.
Hannu Peltonen, Lakit. kand., Varatuom.

Vakinainen avustaja: *Senaattori Johannes Peltonen.*

Kihloissa.

Laina Laatiska
Hannes Ahlgrén

Lempäälä 19 2/8 15 Vesilahti.
12393

Kuolleita.

US., Hbl., HS. 1 k.

†

Syvimmällä surulla ilmoitamme, että rakas vaimoni ja hellä äitimme

Anna Pauliina Printz
o. s. Välimäki.

hiljaa ja rauhallisesti muutti taivaallisen Isän luokse kodissaan Hämeenkyrön Kukkasmaalla heinäk. 31 p:nä 1915 klo 1/2 9 aamulla 44:llä ikävuodellaan. Sanomattoman suuren surun valtaan jätti hän lähinnä meidät omaisensa sekä monivuotisen kiitollisen palvelijan ynnä sukulais- ja ystäväpiirin.

Herman, Siiri ja Aarne Printz.

Rakastettu, kaivattu.

Niille, jotka haluavat saattaa vainajata viimeiseen leposijaansa Hämeenkyrön hautausmaalle, ilmoitetaan ainoastaan täten, että surusaatto lähtee kodistamme Kukkasmaalta perjantaina t. k. 6 p:nä klo 1 ip.

†

Surulla ilmoitan, että puolisoni ja lasteni hellä äiti

Mathilda Maria Nikkilä
(synt. Kelho)

ankaran taudin kärsittyään pääsi toivomaansa lepoon Tampereen Yleisellä Sairashuoneella 2 p:nä elok. 1915, 63:lla ikävuodellaan. Kaivaten häntä muistelevat puoliso, lapset ja veli sekä laaja sukulais- ja tuttavapiiri.

Kaarlo Nikkilä.

Mä niiden turvin pelvotta
Voin tuomiolle astua;
'Täält' eroon rauhass', ilolla;
Vaikk' kuolen, sinuss' elän ma.

Mun kuolo viepi ijäiseen
Elohon autuaalliseen:
Pois pesi Kristus syntini,
Siis korjaa, Herra, sieluni!

12407

†

Kaipauksella ilmoitamme, että talon vanha emäntä

Fredrika Anttila

uskossa Vapahtajaansa rauhallisesti nukkui kuolon uneen Eräjärvellä Anttilan tilalla v. k. 29 p:nä, 79 ikävuodellaan. Häntä muistelevat 2 tytärtä, 2 vävyä sekä lastenlapset y. m. sukulaiset.

Senobia ja Kalle Anttila.

U. V. 498, 3 v.
12365

Ilmoituksia.

Kauniita *Ruukkuruusuja* ja *Ruukkuneilikoita* on saapunut

MAIJAN

päiväksi LOUHILINNAN Kukkakauppaan Tamp. Teatteritalossa.
PUHELIN 204.

Vuodenajan parhaimmat kukkaset
ruukuissa ja leikattuna
F. Heiniön Kukkakaupassa
Hämeenk. 6. Puh. 1099.
Huom.! Ensiluokan kukkaissitomo.
12456

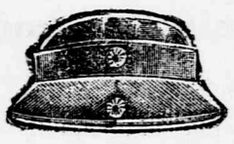

Hämeenkatu 12
O.y I. M. Nabarstok A.B.
Vormu-lakkia.
Vormu-nappia.
Vormu-kanttia.
Vormu-polettia.
Vormu-galuunia.
ja kaikkia vormuun kuuluvia tarpeita sekä medallia ja medallinauhoja kaikissa luokissa on saatavana
O.y. I. M. Nabarstok'illa A.B.
Hämeenkatu 12.
12448

Tilintarkastuksia, tilinselvityksiä, sovinto-oikeustehtäviä
VÄINÖ V. SIPI
Valantehnyt tilintarkastaja. Suomen tilintarkastajainyhdistyksen jäsen.
Yleinen sairaala. Puhelin 990.

Virkoja haettavana.

Isännöitsijän toimi

Finlayson & C:o Aktiebolagin puuvillatehtaassa julistetaan täten haettavaksi elokuun aikana. Pätevyysvaatimuksina tulee olla **täydellinen kokemus kaikissa suurempien teollisuuslaitoksien konttori- ym. tehtävissä** sekä perusteellinen kielitaito, ainakin ruotsin-, suomen-, sekä toivottavasti myöskin venäjän- ja englanninkielissä sekä yleinen yhteiskunnallinen luottamus. Henkilöillä, joilla on kokemusta puuvilla-alalla on etusija.

Palkkaetuihin kuuluu: vapaa asuinhuoneusto sekä, polttopuut ja sähkövalo ja on hakijoiden ilmoitettava raha-palkka-vaatimuksensa.

Hakemukset valokuvineen elämäkertoineen, todistujäljennöksineen j.n.e. ovat lähetettävät Finlayson & C:o Aktiebolagin johtokunnalle osoitteella

Insinööri H. Mäklin,
Tampere, Box 1.

Hengellisiä tilaisuuksia.

Luth. Evank. Yhd. Nuorisoliiton sekakuoron laulajia pyydet. saapumaan tänä iltana klo 1/2 8 alkaviin harjoituksiin. Harjoitellaan konserttia varten. 12423

Arvoisille liikeystävillemme ilmoitamme, että tilausosastomme alottavat toimintansa heti korjausten päätyttyä, luultavasti elokuun 15 päivän vaiheilla, josta lähemmin ilmoitamme.

Kunnioittavimmin pyydämme säästämään arv. määräykset yllämainituksi ajaksi, jolloin parhaamme mukaan tulemme työskentelemään, säilyttääksemme entisen luottamuksen.

Kunnioituksella
Pukutehdas Osakeyhtiö.
12391

Tiedoksianto.

Allekirjoittaneet ilmoittavat, että olemme Finlayson & C:o Aktiebolag'in entiselle isännöitsijälle, konsuli Ed. Forsströmille edelleenkin antaneet asioidemme hoidon.

Genève & Tampere, elokuun 2 p:nä 1915.

E. de Nottbeck. E. Walter de Nottbeck.
P. de Nottbeckin perilliset.

Huveja.

Hämeenkyrön Nuorisoseura
viettää
20-vuotisjuhlaansa
omalla talollaan sunnuntaina elokuun 8 p:nä 1915.

Klo 3 alkaa ulkosalla
KANSANJUHLA
Ohjelmaan kuuluu m. m. Torvisoittoa, Tervehdyssanat, Sekakuorolaulua, Urheilukilpailuja (Kolmiottelu).

Kello 7 alkaa
ILTAMA
jonka ohjelma on seuraava: Torvisoittoa, Mieskuorolaulua, Juhlaruno (kirj. kirjailija Eero Alpi, lausuu tekijä.) Sekakuorolaulua, Kertomus seuran 20 vuotisesta toiminnasta, Näytelmä: »Kumarrusmatka«, 3 näyt. huvinäytelmä, kirj. R. Kiljander.

Lopuksi karkeloa.

Lippujen hinnat: Kansanjuhlaan 25 p:niä, iltamaan 1: 50, 1 mk. ja 75 p:niä.

Huvitoimikunta.

Painotyönne

— kaikkein pienimmätkin — tekee Teille edullisesti

Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiön
(Aamulehden)

KIRJAPAINO
Kuninkaank. 30
Puhelin 3

— Hyvä merkki. A.: »Oletko varma, että hän rakastaa sinua?« B.: »Kyllä; kun hänelle kerroin, ettei minulla ole rahaa mennäksemme naimiseen, sanoi hän, että enkö voisi jostakin lainata«.

Opetusta
koululaisille annetaan elokuulla **matematiikassa, suomen-, ruotsin- ja saksankielessä** Kyttälänk. 3.
12190 **Alma Mustonen.**

Osotteita.

Asianajokonttoreita Tampereella:

K. O. Laitinen & Hannu Peltonen — Tamp. Osake-Pankin talo. Av. 9—3. Puhel. 474. Karttamerkkien myynti.

Varatuomarit **Koskinen & Leiniö** Kauppatori 5. Selinin talo. Puh. 766. Klo 9—3.

Varatuomarit ***Ahlman & Pulkkinen*** Lakiasiaintoimisto. Suom. Yhdysp. talo Kauppak. 10. Avoinna 9—3.

Eriksson & Grönblad Kauppatori 7. Palanderin talo. Telef. n:o 659. Auki 9—4.

Procopé & Soivio Commercen talo. av. 9—4.

Planting & Puha Asianajotoim. Kauppak. 11. puh. 1165.

Kaapo Murros Asianajaja, Itäinenk. 11 (Palanderin. talo). P. 758. Avoinna klo 9—3.

J. Selander Hämeenk. 17. Puh. 10—2 n:o 1431 muina aik. 1432.

Julius Lagus Perimis- ja asianajot. Aleksant. 22. P. 1297.

Tampereen Lakiasiaintoimisto Oiva Schlberg Kauppakatu 16. Puhelin 1004. Avoinna 9—3.

G. W. Aspelund Raastuvalla klo 1/2 9—10 keskiv., torst., lauvant.

Toispaikkaisia asianajajia:

Koski & Suomalainen, omist. varat Akseli Pellinen. Helsinki, Mikonk. 6.

K. V. Holman, Asianajotoimisto Helsinki, Aleksanterinkatu 44.

Lakiasiaintoimisto **Kivimäki & Tulenheimo** Turku, Eerik.k. 8. Av. 9—4. P. 484 & 945.

Jaakkola & Piintilä Turku. Puh. 882. Om. Varat. **Martti E. Jaakkola** ja **T. Piintilä.**

Alfred Holmströmin Lakiasiaintoim. Turku, Aurak. 3. P. 772 & 1049. 9—3.

Toivo Anjalan Asianajotoim. Vaasa.

Antti Seppänen, varatuomari, Oulu.

Otto Tanner, Lakiasiaint. Viipurissa.

Varatuomari ***Antti Karikoski,*** Kemi.

Hovioikeudenauskultantti **Antero Simolan** **Asianajo- ja Liiketoimisto** Orivedellä.

Yksityissairaala Koulukatu 8. Telef. 727.

Tampereen Osake-Pankki
vuokraa
Säilytyslokeroita
tulenkestävässä varmassa kassaholvissa.

Arvoesineitä otetaan säilytettäväksi.

Uutuus! Klubi 25 Uutuus!
Puuimukkeella. Mieto.
P. C. RETTIG & C:o.

Saapunut odotetut ja paljon kysytyt, erinomaiset Ilford kaasuvalokortit, rullafilmejä, levyjä ja Autotyp papereja saapunut. HUOM.! Metal-hydrokinon ja Glycinal kehitettä löytyy pulloissa.
Tampereen Valokuvaus-Asioimisto (Oy. Tamp. Taiteellinen Asioimisto.) 12460

Lääkäreitä:

Kaupungin- ja alueläkäri
T:ri af Hällström, Kirkkok. 8. 9—11 ja 5—6. puh. 291, sekä Terveydenhoitotoimistossa.
Grönholm. Itäinenk. 26. 9—11, 4—5.
Nyman, Kauppatori 7. 9—11, 1—2 ja pyhäsin 9—11.
v. Schrowe, Tammelank. 10. Arkip 10—1/2 12 ja 3—4.
Terveydenhoitotoimisto, Hämeenk. 19. 12—2. Tarkastusas. 8—10.
Keuhkotautisten huoltola, L puistokatu 4, tiist. ja perjant. 6—7.

Ahlman. Länt. puistok. p. 14. Matkoilla elok. 8 p:ään.
Backman, 3—5 ip.
Björkqvist, Korva-, nenä- ja kurkkutauteja, Itäinenk. 20. 10—12 ja 6—7.
Emeleus, 1/2 9—1/2 10, 1/2 5—6.
Hoffström, Häm.k. 27. 11—1 ja 7—1/2 8
T:ri Nyman. Kauppatori 7. 9—11, 1-2, pyh. 9—11. Sisätaut., last. ja veneer.
Salo, T. Mustanlahdenkatu 24. Matkoilla.
Anna Vikander. Kosk. 9. 9-11, 5-6.
Virzenius silmäl. Itäk. 20. 9-11, 1/2 6-1/2 7
Kaarlo Palkonen, kunnan- ja rautatienlääkäri Toijalassa 9—11 ja 1—2.

Hammaslääkäreitä:

Alfthan, Kauppak. 2. Matk. elok. lopp.
Elsa Grönblad-Stålhammar. Kuninkaank. 25. Matkoilla elok. puoliväl.
Olga Järvinen, Kuninkaank. 25, klo 1/2 10—11 ja 5—6.

Laurent, Hj. Hämeenk. 23. Matkoilla 16 p:ään elok.
T. E. Rauvola, Kauppak. 4. Arkip. 10—11. Ei lauvant.

Eläinlääkäreitä:

M. Herva, Otavall.k. 2. T. 1134. Klo 10-1
Stenius, Mustanlahd.k. 23, 10-12. P. 1495.

Puupposen Rohdoskauppa omist. Puupposen Veljekset, Häm.k. 6. p. 466.

Kiertävät sairaanhoitajattaret

Tavataan varmimmin klo 2—4 ip. Länsipiirissä ***H. Paasikivi.*** Laukontori 8, puh. 782. Keskikaupungissa ***M. Koskinen,*** Läntinenk. 33 B. puh. 25. Kyttälässä ***L. Upari,*** Aleksanterink. 30, puh. 1168. Itäpiirissä ***A. Vihonen,*** Viinikank. 3, puhelin 982.

Maamittareita:

K. D. Sinervä
TAMPERE. Hämeenkatu 25. Telef. 80.
Toijalan Maanmitt. ja Välitystoim. Puh.
Keski-Suomen Metsätoimisto Tampereella. U. J. Grönholm. Comersén talo torin varrella. Puh. 1561.

A. Calamnius'en Metsätoimisto Jyväskylä, puh. 317, Välitystoimist.

Kätilöitä:

Lise Alvén rokottaja, Aleks.k. 20. T. 736.
Edla Enroos, Hallitusk. 7.
S. Hardén, rokottaja Kunink. 36, p. 666.
Rosa Liukonen, Kortelahdenkatu 18.
Naimi Vallin, Joh. koul. puur. tel. 1373.

Sairasvoimistelua ja hierontaa:

Alanko, Hilma, Aleksanderink. 31.
Kerttu Haarla, Puutarhak. 12. P. 1291.
Eliel Hymander Kirkkokatu 8. Telef. 11 22.
M. Kandell, Satak. 28. myös sähk. hier.
Koskinen, Sandra Mustl.k. 20. P. 760.
Lindell, Aurora Tammelank. 13.
Anna Molin, Hämeenkatu 26. Telef. 1002.
Aarna Nieminen, Satak. 7. Sähk. hier.
Tamp. Hieronta & Sairasvoimistelulaitos
Läntinenk. 25. Auki 9-10, 1/2 3-3, 5-7.
Laura Tanner, Hallitusk. 7. P. 411.
Sievä Tuomala, Aleksant. k. 31, p. 679

Höyrylaivojen kulkuvuorot julkaistaan:

Aitolahden kulkuv. joka lauv. lehd.
Aunen, Intin ja **Teiskon** lauantaisin.
Pohjolan kulkuv. joka lauvant. lehdessä.
Tervalahden samoin

G. W. Osonen Vakuutuskonttori Hämeenk. 9. P. 530.
Salama—Pohjola—Kullervo.
Palo-ruiskuja, Pluvius-koneita.
Konttoriaika 9—2 ja 4—6.

Pohjola Palo- ja murtovakuut. Asiamiehet Tampereella:
G. W. Osonen, Hämeenk. 9. Puh. 530.
Emil Lyytikäinen, Häm.k. 23. Puh. 571.
K. J. V. Dahlgrén, Läntinen Puistok. 6.

Kullervo Tapaturmavakuutuks. Asiamiehet Tampereella:
G. W. Osonen, Hämeenk. 9. Puh. 530
Emil Lyytikäinen, Häm.k. 23. Puh. 571
K. J. V. Dahlgrén, Läntinen Puistok. 6
Juho Kivinen, Kauppak. 13. Puh. 202

Suomi Keskin. Henkivak. yhtiö Tampereen Haarakonttori. Kauppatori N:o 5. Av. kello 10—3. Puh. 92.

Imatra Palovakuutus O.y. Juho Kivinen. Kauppak. 13. P. 202.

Kaleva henkiv. yhtiö Itäinenk. 11. Av. 9—3, perjantaisin myös 6—7 ip. Puh. 708.

SAMPO, keskin. vak. laitos. Asiamies Tampella
J. H. Vuorio, Hämeenk. 21, puh. 1247.

PATRIA Tapaturmavak. O.Y.
Pääasiam. **Fedi Procopé & C:o,** Hämeenkatu 22. Puh. 832.
Rob. Witting: Arth. Laurent ja S. Stenius.

SUOMEN KAUPUNKIEN PALOAPUYHTIÖ irtaimistoa varten.
Asiamies Tampereella: *Otto Lukander.* Koskik. 7, telef. 148. 5, 10 ja 20 v. kulutettua 10, 25 ja 50 % alennus vuosimaksusta.

HEIKKI TIITOLA Rakennustoimisto Selinin talo ... Puhelin 813 ...

K. Lindroos Pellavatehtaankatu 12, p. 628. Rakennustoim. — Piirustuksia, Urakoita, Korjauksia.

J. V. Lindroos Kellosepänliike. Tampere. Kauppakatu 9. Puhelin 513.

Eetu Murros Piirustustoimisto Rakennuskontt. talossa.

Hälläpyörä Tampereen hauskin matkustajakoti. 25 huonetta à 1: 50—7 m:kaa. Puh. 1093

O/Y. Helsingin Leimasintehdas
Kotimaiset tuotteemme ovat parhaimmiksi tunnetut kautta maan.
Metalli-kaiverrus.
TAMPERE Hämeenk. 27.

AAMULEHDEN konttori
välittää ilmotuksia kaikkiin lehtiin ja aikakauskirjoihin. Yksi käsikirjoitus ja yksi lasku, eri lehtien omilla hinnoilla.

Tamp. kunnan Työnväl. toim, avoinna klo 10—1 ap. miehille ja 4—5 ip. naisille, paitsi lauvant. klo 10—2 päiv. Osoite Länsipuistok. 10. Telef. 484.

Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiö
Kirjapaino Kuninkaank. 30. Puh. 3
sitomo « « »

Vaasan Osake-Pankki
Tampereella, Kauppakatu 3.
Avoinna ½ 10—2.

Tampereen Osake-Pankki
Avoinna ½ 10—2.

Pohjoismaiden Osakepankki
Kauppaa ja Teollisuutta varten. Ilmoitus lauvantain lehdessä.

Suomen Yhdyspankki
Tampereella, Kauppak. 10. Täydellinen pankkiliike.

Tampereen Säästöpankki
Kauppak. 14, on avoinna joka arkipäivä 12—3 ja sitäpaitsi perjantaisin ja lauvantaisin 6—8.

Kansallis-Osake-Pankki
Tampereella.
Auki ½10—2.

— **Syytön valitus.** Matkustaja: Minun täytyy tästä hotellista muuttaa pois — viereisessä huoneessa on lapsi, joka parkuu koko yöt.

Ravintoloitsija: Se on syytön valitus, sillä lapsen vanhemmat asuvat samassa huoneessa, eivätkä he puhu sanaakaan lapsen itkusta.

— **Pyyntö täytettiin heti.** Heilanen: Olipa ikävää, ettei neiti Rahanen ollut kotona. Ettehän vaan unohda sanoa hänelle, että olen ollut häntä tapaamassa:

Palvelustyttö: En millään muotoa, herra — minä juoksen heti paikalla kamariin ilmoittamaan se hänelle.

Tampereelta 19 3/8 15.

Suomen maatalouden kannattavaisuudesta.

VI.

Kansantaloudellinen tulo, kulutus ja säästö.

Jokaisella yksityisellä liikeyrityksellä tulee olla positiivinen kansantaloudellinen merkitys jos sen mieli olla yhteiskunnallisesti rakentava ja terve. Niinpä tulee maatalouden'kin palvella ei vain yksityisiä tarkoitusperiä, vaan myös toteuttaa kansantaloudellisia pyrkimyksiä. Arvosteltaessa maatalouden merkitystä, sen aineellista merkitystä kansantaloudelle, voidaan käyttää mittana maatalousliikkeen antaman kansantaloudellisen tulon suuruutta, jolla ymmärretään tuossa liikkessä osallisina olleiden henkilöiden siitä saamien tulojen yhteissummaa. Niinpä maatalousliikkeestä tulevat osallisiksi:

1) Maataloustyöväki, joka siitä saa rahapalkkaa, muonaa ja hoitoa.

2) Isäntäväki, joka saa korvauksen maataloustyöstään.

3) Velkamiehet ja eläkeläiset, joille maatalous suorittaa korot ja eläkkeet.

4) Maanviljelijä, saadessaan omille pääomilleen koron.

5) Valtio ja kunta ja seurakunta, jotka saavat maatalouden verot.

Koko maatalousliikkeen aktiivipääomista oli kansantaloudellinen tulo:

Keskimäärin 9,68 %.

Suuruusluokittain:

I	15,94 %
II	11,49 „
III	9,66 „
IV	9,08 „
V	7,07 „

Eri suuruusluokissa on kansantaloudellinen tulo sitä suurempi, mitä pienempiä tilat ovat. — Sweitsissä oli (1903—10) kirjanpitotiloilla keskimäärin kansantaloudellinen tulo 9,17 % aktiivipääomista. — Samoin on itsehoidetussa metsättömässä maataloudessa tultu siihen tulokseen, että siitä saatu kansantaloudellinen tulo on sitä suurempi, kuta pienempiä tilat ovat.

Sweitsissä on prof. E. Laur sangen runsaan ainehiston perusteella tullut myös samaan tulokseen, sikäli kuin on kyseessä kansantaloudellisen tulon suuruus hehtaaria kohti laskettu. Hän sai (1903—11) vilj. hehtaaria kohti:

	Smk.
Pikkutiloilla	605:69
Pienimmillä keskitiloilla	539:31
Keskitiloilla	451:07
Suuremmilla keskitiloilla	419:94
Suurtiloilla	352:77

Tässä olemme tekemisissä pätevän tiedemiehen monivuotisten tutkimusten kanssa, ja ne eittämättömästi todistavat pikkuviljelyksen etevämmyyden kansantaloudessa. Tällä seikalla on meille sitä suurempi merkitys siksi, että nämä tulokset on saavutettu Sweitsissä, missä kuten meilläkin — karjatalous on maataloudessa määräävänä. — Nyt on Suomessa vahvistettu prof. Laur'in väitös. — Meilläkin olisi juuri pienempäin viljelmäin avulla kohotettava kotimaista tuotantoa ja koetettava päästä madollisimman itsenäisiksi ulkomaista. Meidän maataloutemme tulisi yhä enemmän tyydyttää maamme kaupunki- ja teollisuusväestön elintarvekysyntää sekä lisätä varallisuutta valmistamalla vientiä varten tuotteita.

Samalla kun pienviljelys saa alaa, samalla myös intensiteetti l. voimaperäisyysastekin kasvaa ja tutkimus osottaa myös kansantaloudellisen tulon kasvavan säännöllisesti ja tasaisesti intensiteettiasteen kohotessa.

Missä määrin maanviljelijäväestö luo uutta omaisuutta s. o. säätää yksityistaloudessaan, käy selville, kun tarkastetaan maanviljelijäin kulutusta ja säästöä. Maanviljelijän yksityistaloudelliseen kulutukseen tässä on luettu kuuluviksi:

1) Yksityiset rahamenot.

2) Osuus ruokatalouskustannuksista.

3) Yksityisasunnon vuokra.

4) Maatilalta saadut luonnontuotteet.

5) Kulutusomaisuuden muutokset.

Yksityinen kulutus oli redusoitua aikuista henkilöä kohti vuodessa:

	Smk.
Keskimäärin	551:10
Eteläpiirissä	600:45
Keskipiirissä	551:65
Pohjoispiirissä	474:22

Suuruusluokissa:

	Smk.
I	446:46
II	458:43
III	596:33
IV	768:63
V	1,000:68

Pienviljelijän kulutuserä ei salli suurta herkuttelua eikä hienostelua, sillä ei ole suuri se rahaerä, millä täys'kasvuinen henkilö tulee toimeen; 446:46 mk:lla vuodessa! Tässä ollaan jo hyvin lähellä toimeentulon (eksistenssi-) minimiä. Yleensä kulutus suurenee etelään käsin mentäessä, samoin suurempiin tiloihin tultaessa.

Prosenteissa koko kulutuksesta oli:

	Rahamenot %	Ruokatalous %	Asunto %	Luonnontuotteet %	Omaisuuden muutos %	Yhteensä %
Keskimäärin	31.56	57.91	8.64	4.74	—1.65	100
Eteläpiirissä	30.90	54.82	8.98	5.91	—0.61	100
Keski- „	35.92	55.75	7.26	4.05	—2.98	100
Pohjois- „	24.95	65.00	7.60	3.70	—1.95	100
Suuruus luokissa						
I.	25.82	63.70	7.13	3.32	+0.03	100
II.	26.29	64.15	6.53	4.36	—1.63	100
III.	34.38	55.96	8.15	4.11	—2.60	100
IV.	43.67	44.73	8.98	3.61	—0.99	100
V.	18.53	44.60	17.90	18.97	—	100

Ruokatalous on huomattavin kulutuserä verrattuna muihin. Sitten seuraa rahamenot. Muiden osuus on jotenkin mitätön.

Yleensä rahamenot ovat suhteellisesti sitä suuremmat — V:ttä luokkaa lukuunottamatta — ja ruokatalouskustannukset sitä pienemmät koko kulutuksesta, mitä suurempia tilat ovat.

Kokonaistulosta oli:

	Kulut %.	Säästö %.
Keskimäärin	60,73	39,27
Eteläpiirissä	58,44	41,56
Keskipiirissä	63,62	36,38
Pohjoispiirissä	60,37	39,63
Suuruus luok.:		
I	78,38	21,62
II	68,53	31,47
III	57,95	42,05
IV	55,08	44,92
V	38,79	61,21

Keskimääräinen kulutus on siis 60 %. Mitä pienempiä tilat ovat sitä suurempi osa kokonaistuloista kulutetaan.

Viljeltyä hehtaaria kohti laskettuna lisääntyy säästö kuitenkin pohjoiseen päin kuten nähdään:

	Kulut %.	Säästö %.
Keskimäärin	77:75	50:27
Eteläpiirissä	66:56	47:33
Keskipiirissä	87:47	50:01
Pohj.-piirissä	88:70	58:22
Suuruusluokissa olivat erät seuraavat:		
I	265:49	73:23
II	133:08	61:10
III	81:88	59:42
IV	44:33	36:16
V	25:79	40:69

Eri suuruusluokissa siis enenee kulutusmäärä sangen nopeaan tilojen pienetessä, mutta tulomäärä lisääntyy vieläkin nopeammin, jotenka myös säästö hehtaaria kohti tulee yhä suuremmaksi tilojen pienetessä. Pienviljelyksen kautta lisääntyy siis maan kansallisomaisuus kaikista pikimmin.

Kaikesta näkyy, ettei suomalainen maanviljelijä ole tuhlari. Tuskinpa mikään väestöryhmä maassamme säästää niin vaatimattomista tuloista kuin suomalaisilla maataviljelevillä on, niin paljon kuin juuri maanviljelijä ja etenkin pienviljelijä.

K. T. J.

Yleisiä uutisia.

Rautatieläisten palkkojen korottaminen.

Pietarista, elok. 2 p. (P. T.) Pietarin Toimistolle lennätetään Helsingistä, että kenraalikuvernööri ja senaatin varapuheenjohtaja pitävät välttämättömänä rautatieläisten palkkojen viipymätöntä suurentamista. Senaatin kysymyksestä tekemä ehdotus lähetetään lähinnä seuraavina päivinä ministerivaltiosihteerille alamaista esittelyä varten.

Suolan tuonti Suomeen.

Ylimääräinen tariffikokous.

(S. H.) Nov. Vremja kertoo, että rahaministeri on saanut määräyksen ylimääräisen tariffikomitean kokouksen pitämisestä Kovalewin puheen johdolla, jossa kokouksessa käsiteltäisiin erinäisiä kiireellisiä tariffikysymyksiä, m. m. kysymystä tariffin alentamisesta Suomeen tuotavalle suolalle. Tähän saakka on Suomeen tuotu suola ulkomailta meritse.

Viljanhankinta Oulun lääniin.

Sen johdosta, että senaatti jauhojen ja viljan puutteen välttämiseksi Oulun läänissä tulevana talvena ja kesänä on kehottanut Oulun läänin kuvernööriä huolehtimaan, että tätä varten tarpeelliset varastot hankitaan kesän ja syksyn kuluessa, on kuvernööri käskenyt läänin kaupunkien maistraatteja kehottamaan asianomaisia kauppiaita ja liikkeenharjoittajia, huomioonottamalla edellisen vuoden kulutuksen, ajoissa ryhtymään toimenpiteisiin riittävän suuren vilja- ja jauhomäärän tuomiseksi keisarikunnan sisäkuvernementeistä. Maistraattien on tässä tarkoituksessa hankittava myös kutakuinkin tarkat tiedot niistä jauhomääristä, jotka arvioidaan vähintään asianomaiseen kaupunkiin tarvittavan kulutuksen ja kysynnän tyydyttämiseksi, samoin kuin siitä, kykenevätkö kauppiaat ja liikkeenharjoittajat näitä jauhomääriä ajoissa hankkimaan, ettei puutetta synny, ja ellei niin ole laita, niin tekemään esityksiä, mihin toimenpiteisiin olisi ehkä puheenaolevan hankinnan toteuttamiseksi ryhdyttävä. — K:va.

Svinhufvud ja Burtsew oikeutettu palaamaan.

Eräät valtakunnanduuman jäsenet keskustelivat lauvantaina, Pietarin lehtien mukaan, maanviljelysministeri Krivoshein'in kanssa ottaen tällöin puheeksi myös Burtsewin ja Svinhufvudin kohtalon. Tällöin saivat he tietää, että Burtsew on armahdettu ja että hän saa takaisin kaikki oikeutensa ja luvan asua joko Venäjällä tai ulkomailla, Pietaria, Moskovaa ja muita yliopistokaupunkeja lukuunottamatta. Myös Svinhufvud on oikeutettu palaamaan kotimaahansa. Samalla saivat edusmiehet tietää, että nämä armahdukset ovat tapahtuneet jo 10 päivää sitten. — S. T. T.

Tampereelta ja lähiseuduilta.

Läänin kuvernööri

keraalimajuri R. Spåre saapui lauvantaina kaupunkiimme tarkastusmatkalle ja palasi eilen Hämeenlinnaan.

Tampereen seurakunta.

Tuomiorovasti Wald. Walli, joka kuusi vuotta on ollut Porvoon tuomiokapitulin asessorina, palaa tänään Tampereelle ja ryhtyy jälleen hoitamaan täkäläistä kirkkoherran virkaansa.

— **(S. H.) Haavottuneita** venäläisiä sotilaita tuotiin eilen Tampereelle ja sijoitettiin heidät täkäläisiin sotilassairaaloihin.

— **Purjeveneen kauppa.** Herra Julius Syren on myynyt omistamansa, tunnetun »Shick«-nimisen purjeveneen liikemies Werner M. Gestrinille, täältä, 3,000 mk:n kauppahinnasta.

Mainitulla veneellään voittamansa 2 komeata pokaalia on hra Syren lahjoittanut Näsijärven Purjehdusseuralle takaisin uudestaan kilpailtavaksi.

— **Lihaa takavarikoitu.** Eilen takavarikoitsivat täkäläiset terveyspoliisit Tammelan torilla eräältä pispalalaiselta lihakauppiaalta parisenkymmentä kiloa tuoretta lihaa, joka oli ruuaksi kelpaamattomaksi pilaantunut. Lihat toimitettiin hävitettäviksi ja kauppias tullaan haastamaan oikeuteen.

— **Uusi konkurssi.** Raastuvanoikeudelle jätti eilen hovioikeuden auskultantti Kaapo Murros maalariliikettä täällä harjoittaneen toiminimen Sandrén, Hirsikangas & Niemen omistajain puolesta anomuksen, että mainittu toiminimi saisi luovuttaa omaisuutensa velkojilleen. Suostuen anomukseen päätti raastuvanoikeus asettaa mainitun toiminimen konkurssiin ja määräsi velkojain kuulustelun toimitettavaksi maanantaina t. k:n 9 pnä, samalla määräten hovioikeuden auskultantti Kaapo Murroksen ottamaan velallisen pesä huostaansa ja laatimaan siitä luettelon velkojainkuulustelutilaisuuteen.

— **Pellavatehtaan työväen osuuskaupan kokonaismyynti** viime kuulla teki Smk. 44,718: 6 p:iä, joka määrä on Smk. 9,845:85 suurempi kuin viime vuoden vastaavan kuukauden kokonaismyynti.

— **Uusia akuuttisia taudinkohtauksia** viikolla sunnuntaista heinäk. 25 p:stä lauantaihin heinäk. 31 p:ään 1915.

Lavantautia	1
Vähäkuumetta	1
Kotim. koleraa	1
Vatsuria	13
Imusuonitulehdusta	1
Kurkkumätää	1
Kurkkutautia	4
Keuhkokatarria	1
Keuhkotulehdusta (katarraal.)	1
Sikotautia	4
Keuhkopussin tulehd.	1
Syfilis recens	1
Gonorrhoe	5
Yhteensä	35

— **Kunnallisverojen kantoa** toimitetaan tänään tiistaina rahatoimikamarissa klo 10—1 päivällä ja 6—7 ip. 4 kaup. osan taloista 21—60 länsipuolella ja 13 kaup. osasta eli vanhasta Kyttälästä sekä 14 kaup. osan taloista 1—40 itäpuolella.

Mietojen mallasjuomain myyntikielto Pälkäneellä.

Läänin kuvernööri on Pälkäneen kunnan anomuksesta kieltänyt kaiken miedompain mallasjuomain myynnin sotatilan ajaksi mainitun kunnan alueella 50 markan sakon uhalla.

— **Väriainekaupat.** Läänin kuv. on oikeuttanut kauppiaat Sulo Eloniemen, Kuhmoisten pit. Harmoisten kylästä ja Kaarlo Korhosen Padasjoen pitäjän Toritun kylästä, myymään kauppaliikkeissään vähemmän myrkyllisiä maali- ja väriaineita.

— **Yleiset tiet.** Läänin kuv. on Ruoveden pitäjän piirin nimismiehen valituksesta velvoittanut Ruoveden ja Vilppulan yhteisen maantielahon pitämään Hämeenlinnasta Vaasaan johtavan yleisen tien ja Ruoveden kirkolta Kurun kirkolle vievän tien talvisaikaan auki sekä auraamalla että lapioimalla.

— **Taksoitusvalituksia.** Läänin kuv. on tehdystä valituksesta alentanut tehdastoiminimelle J. V. Enqvist Aktiebolag Kurun kunnassa Puutasen talon metsätuloista pannut veroäyrit 1061 äyristä 781 äyriin ja velvoittanut kunnan 25 markalla korvaamaan valittajain kulut asiassa.

Maanviljelysneuvos Waldemar Sagulin-vainajan perikunnalle Someron kunnassa pannut veroäyrit on alennettu 350 äyristä 271 äyriin ja kunta velvoitettu 30 markalla korvaamaan valittajan kulut.

Tehdastoiminimelle Aktiebolaget Tiili Messukylän kunnassa pannut äyrit on alennettu 82 äyristä 28 äyriin ja valittajalle määrätty kuluja 30:—.

Tilanomistaja Y. A. Joutsiniemelle Kangasalan kunnassa pannut veroäyrit on alennettu 75 äyristä 45 äyriin ja valittajalle määrätty kuluja 15:—.

Räfsö Ångsågs Aktiebolagen valituksesta on sille Ruoveden kunnassa satunnaisista tuloista pannut veroäyrit alennetut neljään, vaan valitus muissa kohdin hyljätty ja kulut asiallisten kesken kuitattu.

— **Vahvistetut säännöt.** Läänin kuv. on vahvistanut Ruoveden kotiseutuyhdistyksen säännöt.

— **Hirvenmetsästys.** Viime heinäkuun kuluessa päättyneen hakuajan kuluessa on läänin kuvernööriltä pyytänyt 36 eri henkilöä ja seuruetta lupaa saada ensi syyskuun alussa ampua koirashirviä.

— **Irtolaisuudesta** on läänin kuvernööri tuominnut tästä kaupungista kotoisin olevat työmiehet Juho ja Kustaa Heleniuksen pidettäväksi kumpikin 12 kk. yleisessä työssä.

Tilatkaa Aamulehti!

Kuortaneen 1-vuot. suosituksi tullut Esi- ja Kiertok.- Seminaari

alkaa taas syysk. 1 p. Läpikäyneillä on oikeus päästä sekä kiertok.- että kunnallisten alemp. kansak.-opettajiksi. Kansak.-opettajaseminaareihin on varsin helppo päästä. Muutama vapaaoppilas otetaan. Opettajiksi pääsyä avustetaan. Hakemukset (kansak. päästötodist. jäljennös ja mainetod. lähetettäköön ennen elok. 25 p. osoitt.: **Johtaja K. Wesala, Kuortane.** Lukukausimaksu 40 mk. 12397 (S.I.11699)

Tampereen Talous koulu.

Syyskursseille hyväksytyt.

Tampereen Talouskoulun tämän elokuun 16 p. alkaville syyskursseille on hyväksytty hakijoista seuraavat:

Roosa Leppänen ja Anna Karelius, Porista, Fanny Arve, Harjavallasta, Asta Rossander, Rautjärveltä, Anna Penttinen, Kangasniemeltä (sisäopp.), Enni Sohlman, Sortavalasta, Elin Mäki, Nurmijärveltä, Dagmar Palmén, Sortavalan maas., Martta Lundén, Punkalaitumelta (sisäopp.), Anna Leppä Nakkilasta (sisäopp.), Toini Pätiälä, Luopioisista, Hilma Mäkilä Loimaalta, Hilja Kuokkanen, Jyväskylästä (sisäopp.), Ida Ilola Huittisista (sisäopp.), Ilmi Lautala, Visuvedeltä, Olga Ala-Tuomola Metsämaasta (sisäopp.), Hulda Palomäki Hattulasta, Elli Heikkilä Orivedeltä, Saima Rantala Vihdistä (sisäopp.), Ilmi Lautala Ruovedeltä, Helmi Lehtonen Kangasalta, Fanny Vaara Janakkalasta (sisäopp.), Olga Henriksson Värtsilästä (sisäopp.), Elsa Korhonen, Pirkkalasta, Aino Peusa Pietarista (sisäopp.), Ester Laaksonen Jyväskylästä (sisäopp.), Siiri Liimatainen Kiteestä (sisäopp.), Elma Sarja Äänekoskelta (sisäopp.), Helka Raappana Oulusta (sisäopp.), Hilma Järvinen Hausjärveltä Elli Itäranta Ruovedeltä (sisäopp.), Elvi Perho Urjalasta, Linda Syrjälä Sysmästä (sisäopp.), Saida Askola Lohjalta (sisäopp.), Adele Lavia Sysmästä, Siiri Vickman Raumalta, Emmi Ritari Isostakyröstä, Inkeri Tarjanne Hämeenlinnasta, Lydia Nakari Miehikkälästä, Selma Kylätulokas ja Lyyli Larsson Tammelasta, Saimi Palomäki Luopioisista, Saima Soppa Kiikasta, Saimi Huovila Hollolasta, Aina Haapakallio Marttilasta, Helmi Mattila Kärkölästä, Suoma Rintakomsi Teuvalta, Lydia Kuitinen Joutsasta, Elma Lindell Tampereelta, Saida Gröndahl Raumalta, Lempi Järvensivu Laviasta, Eeva Seppä Tyrväästä, Ester Toikkonen Ylöjärveltä, Anna Hellberg Perniöstä, Katri Laurila Orivedeltä, Suoma Markkula Huittisista, Ada Teittinen Juvalta, Saima Korri Kangasalta, Senja Nuutila Tottijärveltä, Anna Alanen ja Lyydia Pätäri Tampereelta, Alma Alanne Hauholta, Ingrid Wahlstedt Turusta, Martta Eskola Helsingistä, Elina Kanervio Lahdesta, Sylvi Mönkkänen Pälkäneeltä, Saara Hyrkäs Lempäälästä, Aini Pusa Kärkölästä, Lydia Saari Kuopiosta, Helena Siilin Kitelästä, Hilja Pekonen Hartolasta, Hulda Halme Kylmäkoskelta, Vieno Pennola Hämeenlinnasta, Vieno Katila Seinäjoelta, Jenni Backman Iistä, Katri Saarinen Tampereelta, Anna Hellberg Akaasta, Selma Reinholm Loimaalta, Sally Nordlund Raumalta, Tyyne Venäläinen Juvalta, Maiju Immonen Kurkijoelta ja Kaino Laurila Tampereelta.

Vapaaoppilaiksi samoille kursseille on hyvksytty seuraavat: Hanna Leppkoäski ja Tyyne Lilius Tampereelta, Hilja Kilpinen Vihdin Olkkalasta, Katri Rekola Teiskosta sekä Tuovi Järvinen Hämeenkyröstä.

Vammaskosken silta.

Tyrväässä on valmistunut Vammaskosken uusi kivisilta, joka on suurimpia maantiesiltoja maassamme. Se on kokonaista 200 m. pitkä, josta varsinaisen vedenpäällisen osan pituus n. 120 m. Tämän osan muodostaa kuusi 15,4 m. jännevälistä holvia, jotka lepäävät jokeen perustettujen kiviarkkujen päällä. Korkein näistä on 20 m. pohjasta laskien. Rakennusaineena on käytetty harmaata, tyrvääläistä graniittia. Kiveä on siihen mennyt noin 3,800 m³ ja sementtiä 2,500 astiaa.

Työt alotettiin viime vuoden alussa ja ovat ne sujuneet suuremmitta häiriöittä. Ainoastaan pohjan perustaminen tuotti vaikeutta, sillä joki oli monessa koden syvempi kuin oli laskettu ja itse maaperä myös aiheutti suurempia töitä kuin alkuaan otaksuttiin. Nämä myös paljon vaikuttivat siihen, että urakkasumma 209,500 mk. on alkuperäisestään noussut, tehden lopullisesti noin 260,000 mk. Rakennustyön ovat urakalla suorittaneet yhteisesti rakennusmestarit Riskula ja Antila Kauhajoelta.

Nyt valmistunut kivisilta on todella tarpeen vaatima, sillä vanha silta ei enää kyennyt vastaamaan niitä vaatimuksia, joita yhä kasvava liikenne edellytti. Eikä uusi silta palvele yksin tyrvääläisten tarpeita, vaan myös ympäristöpitäjien ja siksi ovatkin Karkun, Kiikan, Kiikoisten, Mouhijärven, Lavian, Suodenniemen y. m. kunnat sitoutuneet yhteisesti neljäsosalla ottamaan osaa sillan rakennuskustannuksiin. Loput suorittaa Tyrvään kunta.

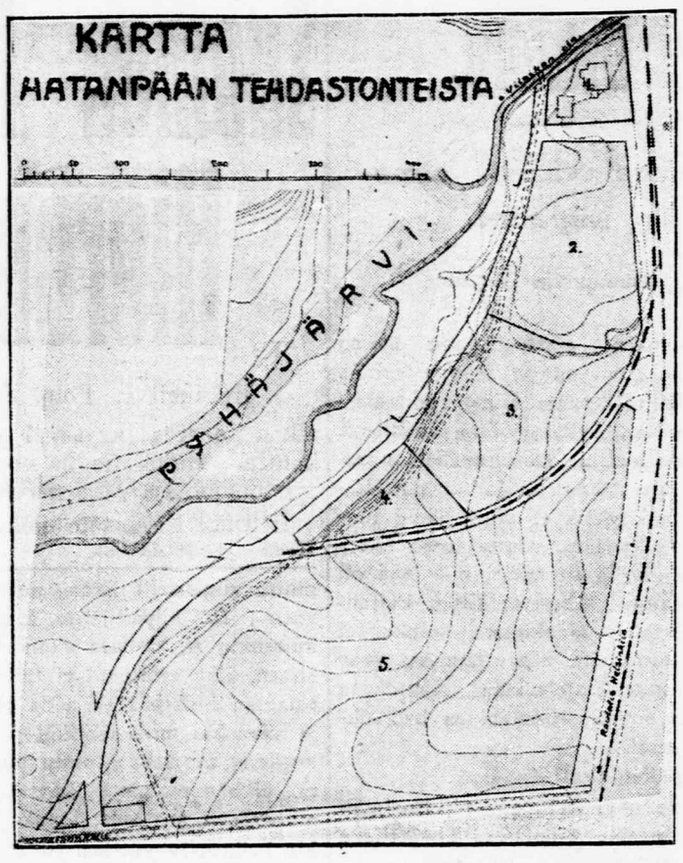

Tonteista on n:o 2 vuokrattu tehtailija J. N. Salmiselle, n:o 3 Hyppösen Kenkätehdas Osakeyhtiölle ja n:ot 4 ja 5 O. Y. Lokomolle. Kuten tunnettua rajoittaa tehdasaluetta idässä Helsinkiin menevä rautatie, etelässä Hatanpään suuri puistotie ja lännessä Pyhäjärvi, jotka kaikki kartassa näkyvät. Tehdasalueen kumpaakin sivua pitkin tulee rakennettavaksi leveä ajotie, jotka myöskin kuvassamme näkyvät.

Hämeen kansanopisto.

Hämeen kansanopiston johtajaksi

valittiin eilen opiston johtokunnan kokouksessa 15 hakijasta maiteri Vihtori Vesanen Valkealasta ja hänen kieltäytymisensä varalle masisteri Yrjö Paasivirta Oulusta.

Päivölän maamieskoulun johtajan

virkaan ehdokkaaksi asetti johtokunta ensimäiselle sijalle Suistamon ja Korpiselän pitäjien kiertävän maamieskoulun johtajan Jalmari Lammisen, toiselle sijalle maisteri Matti Pöyhösen ja kolmannelle sijalle agronomi Konsta Kanervan. Johtokunta puolestaan valitsi toiselle sijalle asetetun.

Kansanopistot.

Jämsän kansanopistossa

alkaa opintokausi — kuten toisessa paikassa lehteä olevasta ilmoituksesta näkyy — marraskuun 1 p:nä klo 12 päivällä. Tyttöoppilaat saapuvat lokakuun 25 p:nä emäntäkouluun. Hakemukset ovat lähetettävät opiston entiselle johtajalle, past. A. Rentolalle, osoitteella Kuhmoinen. Opiston v.t. johtajana tulee olemaan ensi talven aikana maatalousaineitten opettaja, maisteri Vinö Musikka. Opisto toimii entiseen tapaan kristillisessä ja isänmaallisessa hengessä. Tervetuloa, isänmaan toivo, nuoriso, luonnonkauniissa, viljavassa Jämsässä sijaitsevaan kansan korkeakouluun.

— **Kansakoulut.** Lempäälän Lapinkulman kansakoulun virkaatekeväksi opettajattareksi on 37 hakijasta valittu opettajatar nti Aino Huttunen.

— **Kestikievarit Juupajoella.** Juupajoen manttaalihenkilöiden kuntakokouksessa eilen esitettiin majatalo- ja kyyditysvelvollisuushuutokaupassa tehdyt vaatimukset ja päätettiin Ylä-Lylyn kestikievari antaa Lauri Lakualle sekä Korkeakosken kestikievari Eetu Naatille ennen mainituista maksuista.

Surullinen verinäytelmä Urjalassa.

Isä lyönyt mielenhäiriössä kahta lastaan hengenvaarallisesti ja lopuksi hirttänyt itsensä.

Eilen aamulla klo ½8 ajoissa tapahtui Urjalassa Nokorin myllyllä murhenäytelmä, joka on mitä järkyttävintä laatua. Mylläri Matti Aalto löi mielenhäiriössä lapsiaan 2 vuoden vanhaa Väinöä ja 4 vuotiasta Helviä kirveellä ohimoon, niin että toisen lapsen tuli osa aivoja ulos. Sen jälkeen hän antoi kirveen mukanaan olleelle eräälle sukulaiselleen ja pyysi tätä päättämään hänen päivänsä. Paikalle kutsuttiin heti lääkäri, jonka lausunnon mukaan tuskin lapset elämään jäävät. Lääkäri määräsi Aallon Urjalan houruinhuoneelle. Sinne vietyä oli Aalto punonut lakanasta nuoran, jolla hirtti itsensä sängyn tolppaan.

Aalto ei ollut mikään raivo, vaan johtui hänen mielenhäiriönsä joku viikko sitten pidetystä poliisitutkinnosta, missä häntä epäiltiin syylliseksi erääseen jauhopussin katoamiseen. Tätä asiaa oli hän ajatellut niin paljon, että oli mennyt sekaisin ja suoritti sitten hirmuiset tekonsa. Hän oli tunnettu ystävälliseksi mieheksi, jotenka hänen surullinen loppunsa ja lastensa haavoittaminen tekivät mieltäjärkyttävän vaikutuksen. Häneltä jäi vaimo ja paitsi mainittuja lapsia, joitten henkiin jääminen on sangen epätietoista, neljä lasta.

Teisko.

— Muistettava iltama. Niinkuin ennen on jo tässä lehdessä kerrottu, toimeenpannaan musikaalinen iltama torstaina t. k. 5 p:nä klo puoli 8 nuorisoseuran talossa soittokoneen hankkimiseksi nuorisoseuralle. Ohjelma sisältää etupäässä musiikkia. Herra Lindfors soittaa flyygelillä ja säestää herrojen Heikki ja Jalmari Kuusniemen yksin- ja kaksinlaulua. Rouva Ilma Roitomaa esittää lausuntoa, Pekkalan Hannes puhuu ja Kuusniemen Jalmari pitää esitelmän. Vielä toivotaan saatavan mieskuoron laulua ja huvinumerona »lyykelin esittäminen« y. m.

Läheltä ja kaukaa.

Kesäkirjeitä Helsingistä.

III.

Eräissä suhteissa olletikin poikkeaa kuluva kesä Helsingissä edellisistä. Nyt ei näe kaupungin puistoissa ulkoilma-saarnaajain ympärille kokoontuneita ryhmiä, ei kuulu pelastusarmeijan marssitahtista soittoa ja laulua, ei näe lippujen jälessä astelevia uskonkilvoittelijoita — jotka näyt ennen antoivat omituisen kuvan uskonnollisten harrastusten monikirjavuudesta tällaisessa ihmispaljoudessa.

Edellisinä kesinä, varsinkin parina suurlakon jälkeisenä, saattoi esim. Kaisaniemessä joutua todistajaksi näylle, jolta ei puuttunut vakavuutta, mutta joka samalla elävästi kuvasti virtausten ristiaallokkoa kansamme henkielämässä. Yhdellä mäennyppylällä pauhasi kansainvälisen pelastusarmeijan musiikki, joka välillä katkesi sen verran, että joku pelastussotilas ympärille kerääntyneille todisti kääntymyksestään ja nykyisestä onnestaan armeijan punaisen lipun juurella. Toisella töyryllä vedettiin »Internationalea» ja yhteiskunnallisten vääryyksien hurjistama agitaattori kuulijoilleen manasi »koko tämän roskan» siihen alimpaan paikkaan ja piirusteli tulevan ihanneyhteiskunnan hahmopiirteitä kuulijainsa mielikuvitukseen niin elävin vedoin kuin hän olisi siellä äskettäin ollut ja nyt tullut muille kertomaan, miltä siellä oli näyttänyt. Saman töyrään toisella rinteellä saattoi »Suomen pelastusarmeija», se surullisen kuuluisa, pitää omaa mekastustaan ja ainahan oli niitäkin, jotka »sihteerin» kustannuksella tahtoivat hauskaa pitää ja jäivät kuuntelemaan ja katselemaan hänen komennuskuntansa äkseerausta. Eikä ollut ollenkaan harvinaista, että vielä joku erityinen uskonnollinen »seura» puistoin toiselle kulmalle järjesti kokouksensa. Myöhemmin ilmestyi vielä Jean Boldt joukkoineen ja sekavine puheineen. Ja kun hän sitten iltamyöhällä liehuvaa ristinlippua kantaen marssi uteliaiden sakea parvi jälessään kaupungin läpi toimeenpannen mielenosotuksia kapakoiden edustalla, oli kuva kaupunkimme yleisön harrastusten kirjavuudesta, kokonainen. Maila Talvio on viimeisessä satiirisessa romaanissaan, antaakseen todenmukaisen kuvan Niniven lapsista, ikuistanut jälkipolville muutamia pikkupiirteitä viimemainitusta ilmiöstä.

Mutta nyt — kuten sanottu — ei mitään tällaista kaduilla eikä puistoissa tapahdu. Ei edes vakavamman yleisön suuresti suosimia kaupunkilähetyksen ulkoilmakokouksia ole pidetty. Tuhansittain ne keräsivät kansaa joko alastomille Kaartin tai Sörnäisten kulman kallioille ja kaupunkilähetyksen johtojen vuolas dramaattinen sananjulistus jylhässä ympäristössä mursi jäykistyneitä ihmissydämiä.

Vakavia harrastuksia ei silti puutu. Kesä—heinäkuun vaihteessa olivat täällä suuret Lähetysseuran vuosikokouksen yhteydessä pidetyt juhlat, evankeliumiyhdistyksen kesäjuhlat, evankeelisten kansanopettajain kokous, kristilliset laulujuhlat, ensimäiset laatuaan maassamme ja heinäkuun puolivälissä taas pelastusarmeijan suuri vuosikongressi. Kaikissa näissä tilaisuuksissa oli lukuisasti osanottajia kaikilta maamme kulmilta. Pääkaupunkilaisetkin runsaslukuisina seurasivat niiden ohjelmaa. Tilava Johanneksen kirkko näytti liian ahtaalta juhlivalle kristikansalle. Kristilliset laulujuhlat arvokkaine ohjelmineen saivat musiikkimiestenkin tunnustuksen osakseen.

Suuri kaupunki ei ole kiitollinen uskonnollisille riennoille. Sen elämä on liiaksi rauhatonta, antaakseen ihmiselle tilaisuutta keskittää huomionsa vakaviin elämänkysymyksiin. Kuitenkaan ei voi kieltää, etteikö täällä eläisi ja vaikuttaisi voimakas uskonnollinen elämä. Maamme uskonnollisen kansan puuhille on kuvaavaa niiden eristäytyminen eriseuraisuuteen, joten yhtenäisen kuvan luominen on vaikea. Mutta olen varma siitä, että jos nämä eri tahoille ja eri tehtäviin haarautuneet uskonnolliset ryhmät kerran näkisivät välttämättömäksi esiintyä yhtenä elävänä ulkonaisuutena, niin monet, jotka vähäksyvät näiden kansallisen elämän tekijöiden merkitystä, hämmästyisivät sitä voimaa, jota pääkaupungin uskonnolliset ainekset itse asiassa edustavat. Älköön luultako, että virinnyt uskonnollinen elämä on »elokuun uskonnollisuuden« jälkimaininkeja. Sodan puhjetessa syntynyt äkillinen vakavuus ihmisten harrastuksissa on jo häipynyt niistä, joilla ei ollut sille pohjaa aikaisemmin. Oloihin lähemmin tutustunut on jo muutamana viime vuonna ollut huomaavinaan epäuskonnollisten ja uskonnonvastaisten suuntien ilmeistä heikkenemistä. Suurlakkovuoden lähinnä jälkeisenä aikana saattoi joku ateismillaan ylpeilevä odottaa esityksilleen joukkojen »hyvä»-huutoja; nyt saisi hän tyytyä verraten hillittyyn vastaanottoon. Viimevuosina ovat kieltämättä suurimmat kuulijajoukot kerränneet ympäriilleen ne suuret saarnamiehet, joita täällä säännöllisesti on vieraillut. Olisipa hauska tietää voisiko muu tavallinen puhuja koota puhujatuolinsa ympärille viikkokausittain ilta illan jälkeen sellaisia kuulijajoukkoja kuin esim. norjalainen Albert Lunde on täällä vieraillessaan ja kaupungin suurimmissa huoneistoissa puhuessaan saanut nähdä.

Olisin taipuvainen uskomaan, että se henkinen murros, jota on todettu aivan viime vuosina esim. Ranskassa ja muuallakin Europassa ja jonka oleellisena tunnusmerkkinä pidän vieraantumista filosofisesta materialismista, on tulemassa meillekin. Ranskassa se on ilmennyt yhdeltä puolen kallistumisessa Henry Bergsonin filosofiaan ja enenevässä siirtymisessä kirkon helmaan ja toiselta puolen kansallistunnon voimakkaassa nousussa. Missä muodoissa odotettavissa oleva murros meillä tulee ilmenemään, on ennenaikaista sanoa. Edelläsanottuun nojaten näkisin uskonnollisuuden korkeammalle arvioimisen yksityisen ja kansan elämässä ja kansallisen mielen elpymisen lähimpänä ja mielestäni ilahduttavana seurauksena siitä. Eräitä merkkejä siitä olen havaitsevinani parissa viimeaikaisessa yhteiskunnallisessa romaanissa.

Tällaisiin mietteisiin sitä saattaa joutua kaupungin elämää tarkastellessaan. Tarvinneeko sanoa, että välittömästi näistä havainnoista johtuu kysymään: eikö sittenkin aineen ja voiman palvominen sellaisessa kaupan ja teollisuuden ja virkamahdin keskuspaikassa kuin Helsinki ole ylivoimaisena tukahduttava kaiken, mikä ei suoranaisesti palvele vallan ja voiman etuja?

Niin, kukapa sen tietää. Optimisti katselee asioita siltä kannalta kuin niiden hänen mielestään tulisi kehittyä ja näkee aina, pimeimpinäkin vastoinkäymisen aikoina, joitakin merkkejä valoisammasta tulevaisuudesta.

Vi.

— **Adressin** eroavalle valtionrautateiden liikennetirehtöörille A. Hagmanille jätti konduktööriyhdistyksen lähetystö 1 p. t. k, Keuruulla konduktöörien sekä vaaka- ja pakkamestarien puolesta konduktööriyhdistyksen puheenjoht. G. Saikko lausuen muutamia sanoja, joihin valtioneuvos puolestaan vastasi ja jätti liikenneosastolle osotetun kiertokirjeen, jossa hän lausui jääyväiset liikenneosaston virkamiehille ja palvelijoille kiittäen hyvästä yhteistyöstä hänen toimiaikoinaan.

— **Asessori Svinhufvud saa palata Suomeen.** Pietarista, heinäk. 31 pnä. Maanviljelysministeri Krivoshein on duuman jäsenille ilmoittanut, että asessori P. E. Svinhufvudille annetaan lupa palata karkotuspaikastaan Suomeen. — P. — H. S.

— **80 vuotta** täytti v. k. 30 p. Eriika Annala Lempäälässä. Vanhus on vielä hyvissä voimissa.

— **Omituinen kalanpyydys.** Tässä tuonnottain kun pari poikasta oli veneellä soutelemassa Vesijärven Kajaanselällä, pudotti toinen heistä huomaamattaan uimahousunsa kaislikkoon. Seuraavana aamuna lähtivät pojat etsimään kadotettuja housujaan ja näkivät jonkun matkan päässä rannasta veden poreilevan kaislikossa. Lähemmin tarkastellessaan huomasivatkin pojat suuren kalan tarttuneen kiinni järveen kaatuneen puun oksiin. Haettuaan haavin kotoaan ja nostettuaan sillä kalan veneeseen, äkkäsivät he suuren, noin 3½ kilon painoisen ahvenen joutuneen uimahousujen lahkeeseen. Kalan selkäevät olivat tunkeutuneet lahkeen lävitse ja oli otus siten pulikoidessaan joutunut edellä kerrotulla tavalla satimeen.

— **Paavo Ruotsalaisen haudan** ympäri Nilsiän vanhalle hautuumaalle on viime talvena kerätyillä varoilla hankittu 300 mk. arvoinen, siisti rauta-aita ja laitettu kukkaistutuksia. Sietäisi vähitellen ruveta hankkimaan uutta hautakiveäkin, sillä entinen on esim. oikeinkirjoituksen puolesta aivan virheellinen, ja kirjaimia siitä on kulumisen vuoksi vaikea erottaa. — Savot.

— **Kuorma paloi.** Keskiviikkona iltapäivällä sattui Haaparannalla omituinen tulipalo, jossa ihmishenkikin oli vähällä joutua vaaraan. Eräs ajuri oli tupakkaa poltellessaan tarttuttanut tulen suureen hamppukuormaan, jota hän oli viemässä Haaparannan asemalle, ja nukahtanut sitten kuorman päälle. Tuli levisi nopeasti kuivissa hamppupaaluissa ja olisi voinut tuottaa nukkujalle ikäviä seurauksia, ellei eräs henkilö olisi vaaraa huomannut ja rientänyt herättämään miestä roviolta. Koko kuorma ja vankkurit paloivat poroksi. Hevonen ehdittiin pelastaa tulesta, mutta paloi siltäkin häntä melkein kokonaan.

— **Iso omenapuu** kasvaa Vesilahden Vapalosaaren torpan vieressä, pintin ja riihen välillä. Sanottu puu on levinnyt niin, että sen oksain ympärimitta on nykyään noin 35 metriä. Huolimatta vanhasta ijästään, 80 à 90 vuotta; antoi puu viime vuonnakin, jolloin yleensä oli huono omenavuosi, omistajalleen neljättä hehtoa omenia.

— **Kangastus** huomattiin Bäckbyssä Närpiössä eräänä iltana viime viikolla, Pohjoistaivaalla näkyi kaupunki, jonka itäpuolella oli pitkä salmi. Salmessa oli pieni saari ja vasemmalla rannalla korkea torni. Tornista näkyi kanuunan suu, joka oli suunnattu koilliseen päin. Molemmat salmen rannat kasvoivat tiheää metsää. Kangastus näkyi noin puoli tuntia. — K. T.

— **Puistosoittoa** esittää tänään klo 8—10 ip. työväenyhdistyksen soittokunta.

Miten hukkunutta pelastetaan.

Tuhkatiheään saa lukea uutisia hukkumistapauksista, joissa hukkunut on heti saatu vedestä, mutta kuollut. Useimmiten ei ole osattu koettaakaan häntä virvoittaa. Onpa kansan keskuudessa vielä järjettömiä käsityksiä hukkuneen käsittelemisestä, kuten että pitää tukkia hänen suunsa ja sieramensa, »ettei henki pääse pois». Tällaisilla pelastuskeinoilla tietysti henki lopullisesti otetaan hukkuneesta, jos sitä hänessä vielä mahdollisesti on ollut.

Jokaisen velvollisuus on opetella perin yksinkertaiset liikkeet, joita hukkuneelle on tehtävä keinotekoisen hengityksen aikaansaamiseksi. Menettelytapoja on monta, mutta yksinkertaisin ja luotettavin on n. s. Schäferin metoodi. Se on seuraava:

Hukkuneelta riisutaan pois kaikki rintakehää ahdistavat vaatekappaleet. Hänen sieramensa puhdistetaan liasta ja mudasta, jota niihin tavallisesti on tunkeutunut. Suuaukko pyyhkäistään limasta puhtaaksi.

Sitten hukkunut asetetaan vatsalleen; jos maa on kalteva niin pää asetetaan hiukan alemmaksi. Toinen käsivarsi koukistetaan, ranne sijoitetaan otsan alle ja pää käännetään käsivarresta pois päin. Kaikki nämä alkuvalmistukset on suoritettava muutamassa sekunnissa, sillä joka sekunti on kallis.

Pelastaja asettuu sitten polvilleen hukkuneen viereen jokseenkin hänen lanteittensa kohdalle ja laskee kämmenensä hänen selälleen alinten kylkiluitten kohdalle, siis hiukan lapaluiden alapuolelle. Tässä asennossa pelastaja painaa hukkunutta nojaamalla käsivarsiinsa. Samalla hän itse puhaltaa henkeä ulos; vetäessään henkeä sisään hän taas kohoaa polvilleen kätten varaan ja puhaltaa siitä taas polvilleen. Tätä liikettä jatketaan sitten oman hengityksen tahdissa. Jos pelastettava on pikku lapsi pitää painaa varovasti, etteivät kylkiluut katkea; jos hän on vahvarakenteinen mies ja pelastaja on kevyt, on tämän painaakseen tarpeeksi lujasti nojattava käsiinsä koko ruumiinpainollaan.

Tämän liikkeen tarkoitus on yksinkertainen. Kun pelastaja painaa rintakehää maata vasten supistuvat keuhkot ja puristavat itsestään veden ja ilman ulos, kun pelastaja lakkaa painamasta laajenee rintakehä ja keuhkot kimmoisuutensa kautta laajenevat myöskin, joten niihin vintaa ilmaa. Uudelleen painettaessa ilma jälleen puristuu ulos. Siten syntyy keinotekoinen hengitys. Tätä on jatkettava siksi, kunnes hukkunut itse alkaa hengittää ja vielä senkin jälkeen jonkun aikaa. Toivoa ei pidä heittää liian aikaisin. Usein onnistutaan vasta 2—3 tunnin hieromisen jälkeen.

Kun hukkunut on saatu hengittämään, on pidettävä huolta että hänen ruumiinsa saadaan lämpenemään. Joka tapauksessa on haettava lääkäri paikalle, sillä kaikki vaara ei vielä sillä ole ohi, että hukkunut on herännyt eloon. Usein on lääkärinapu välttämätön.

Edellä kuvattu menettely on niin helppo, että sen lapsetkin voivat oppia. Kuten alussa sanoimme, on se myös paras käytännössä olevista. Sillä se on erikoinen etu, että pelastaja tulee yksin toimeen. Hukkunut on sellaisessa asennossa, että vesi helposti virtaa ulos suusta eikä kieli tunkeudu henkitorveen tukkeeksi, kuten hukkuneen maatessa selällään. Voimisteluseuroissa ja myöskin kodeissa olisi syytä koetella tätä menettelytapaa. Sen oppii parilla koetuksella ja sitä saattaa milloin hyvänsä joutua tarvitsemaan.

Päivätietoja.

Eilen: Ilmapuntari (ajat klo 7 aam., 2 päiv., 9 ill.) 758,0; 758,9; 759,5.

Lämpö: +14,0; +21,0; +16,1 ast. C. Alin lämpö +10,9; ylin +21,5 ast. C.

Tuulen suunta ja voima: tyyni; tyyni; tyyni.

Taivas: pilv. 0,5, pilv. 0,7, selkeä.

Sadetta: 1,2 mm.

Tänään: Aurinko nousee klo 3,44 aam. ja laskee klo 8,26 ill.

Nimipäivä: Veera.

Kirjallisuutta ja taidetta.

— **Kotimainen Työ** n:o 7 on ilmestynyt sisältäen m. m. insinöörien Sampo V. Kyanderin ja Yrjö Talvitien laajan ja valaisevan kirjoituksen marjateollisuuden kannattavaisuudesta ja kehitysmahdollisuuksista sekä kirjoituksen turvepehku- ja polttoturveteollisuuden taloudellisesta merkityksestä.

Muualta Suomesta.

— **Uuden Suomettaren toimitus.** Sunnuntainen U. S. kirjoittaa:

Päätoimittajan vaihtuessa tulee lehtemme toimituksessa tapahtumaan erinäisiä muutoksia toimitusvoimiin nähden.

Kirjallisuusosastoon on onnistuttu vakinaisesti kiinnittämään maisteri V. A. Koskenniemi, joka koti- ja ulkomaisen kirjallisuusarvostelun ohella tulee käsittelemään päivän kirjallisin kysymyksiä ja ilmiöitä.

Ulkomaan osastoa ovat suostuneet säännöllisesti avustamaan maisteri Oskari Autere, totorit Harri Holma ja A. F. Puukko, liikkeenjohtaja A. H. Saastamoinen sekä maisteri Yrjö Somersalo, joiden joukkoon liittyy tuonnempana myöskin tohtori Gunnar Suolahti. — Viron vaiheita ja oloja tulee lehden hyväksi seuraamaan tohtori Lauri Kettunen.

Mitä tulee lehtemme arv. yleiseen avustajakuntaan, johon, kuten tunnettua, kuuluu maamme ensimäisiä nimiä, on se mielihyväksemme lisääntynyt useilla uusilla voimilla.

Lounais-Suomen piirimielisairaala.

Sairaalatoimikunta valtuutettu ottamaan 300,000 markan laina.

Lounais-Suomen kuntain piirimielisairaala-asiaa käsittelevä kuntain yhteinen kokous pidettiin Uudessakaupungissa lauantaina. Edustettuina olivat seuraavat kunnat: Askainen, Honkilahti, Lappi, Uudenkaupungin maalaiskunta, Uusikaupunki, Rauman kaupunki, Taivassalo, Rymättylä, Karjala, Eura, Lokalahti, Yläne, Vehmaa, Pyhämaa, Uusikirkko, Merimasku, Mynämäki, Hinnerjoki, Rauman maaseurakunta ja Laitila. Toimikunnan puheenjohtaja tri S. Jalava esitti kertomuksen toimikunnan toiminnasta mainiten m. m., että rakenteella on kaksi sairaalarakennusta, joista toinen nais- ja toinen mies-sairaitten, kummassakin 20 sairassijaa. Näistä on toisen urakkasumma 18,500 ja toisen 42,900 mk., mitkä summat ovat melkoista alemmat kuin kustannusarviot. Tilien mukaan on toimikunnalla ollut tuloja kuntain osuusmaksuina 19,000 mk., josta korkoja 1,194:64, menoja 18,168:06, joten säästöä on 2,026 mk. 58 p. Toimikunnan puolesta esitettiin vielä kokoukselle otettavaksi 300,000 mkn laina kuntain yhteisellä vastuulla rakennustöitten suorittamista varten. Tämä toimikunnan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ja annettiin toimikunnalle valta ottaa laina vähemmäksi kuin 10 vuoden ajaksi eli siksi kun valtiolta saadaan kuoletuslaina.

Kaupan alalta.

Jauhojen hinnat Oulussa.

Alin hinta 25 mk. 74 kg. säkiltä.

(S. H.) Ruisjauhojen hinnat ovat Oulussa niinkuin muuallakin nousseet yhtämittaa sitten viime vuoden elokuun. Huippunsa saavuttivat hinnat Oulussa viime kesäkuun puolivälissä, jolloin rajahinnaksi määrättiin 42 p. kilo. Pian tämän jälkeen alkoivat jauhojen hinnat laskeutua ja myydään nyt 74 kg. ($4^1/_2$ puudan) säkki ruisjauhoja Oulussa 28 mk. 50 p., jonka mukaan kilon hinnaksi tulee $38^1/_2$ penniä. Nämä hinnat koskevat n. s. Obelenski-jauhoja. Mutta viime aikoina on Ouluun alettu runsaasti tarjota laadultaan toisarvoisia Rybinskin jauhoja, joilla Oulussa nyt pääasiallisesti kauppaa käydään. Näiden hinta ostopaikalla on 20 mk. 74 kg. säkki ja myydään niitä Oulussa 25 mk. säkki ja jopa allekin siitä. — K:va.

— **Europan suurin miinalaukaus** suoritettiin äskettäin Sydvarangerin kaivoksilla Kirkenäsissä Norjassa. Panokseen käytettiin 23,000 kg. dynamiittia ja tarkoituksena oli räjäyttää erään vuoren huippu ja koko sivusta. Suuri ihmisjoukko oli kerääntynyt katsomaan tapausta. Määrätyllä kellonlyönnillä asetettiin sähköjohdot toimimaan. Maa vapisi kovasti laajalla alalla, ja tavattomalla ryskeellä sortui koko tuo miinoitettu vuori, painoltaan noin 300,000 tonnia. Puhdistustyöt kestänevät useita kuukausia.

Urheilu.

Kansainväliset uimakilpailut.

Sunnuntain kilpailut.

Palomäen uimalaitoksen toisen uima-altaan suojat olivat ääriään myöten täyttyneet viime sunnuntaina klo 12 päivällä, jolloin edellisenä päivänä alettuja kansainvälisiä uintikilpailuja ryhdyttiin jatkamaan. Mitään ennätyksiä ei tämä päivä tuonut mukanaan, mutta koko hyviä aikoja kyllä saavutettiin. Sää oli lauantaista selinnyt; sitten kuitenkin saapui sadekuuron suihku, ei tosin uimareita hätyyttämään, vaan katselijoita kastelemaan. Näytöksen aikana soitteli 16-miehinen balalaikka-orkesteri.

Kilpailut alotti

2000 m. rintauinti. Ensimäisenä parina kiistelivät ennätyksen omaaja porilainen A. Aaltonen ja tunnettu täkäläinen uimari V. Lindgrén. Nytkin oli »Villen» jäämineen voimakkaammasta vastustajastaan muutamia metrejä, mutta sijoittautui kuitenkin muihin nähden järjestyksessä toiseksi. Toisena »parina» uivat venäläinen B. Finikoff, porilainen M. Sjöholm ja tamperelainen A. Viklund. Ottelu ensi sijasta tässä erässä muodostui tuimaksi kahden viimemainitun välillä, ja taaskin ratkesi se porilaisen uimarin hyväksi. Finikoff rikkoi tälläkin matkalla virallisen Venäjän ennätyksen. Järjestykseksi tuli

1. A. Aaltonen, Porin u.s., 3 min. 4,5 sek.
2. V. Lindgrén, Tamp. u.s., 3 min. 12,5 sek.
3. M. Sjöholm, Porin u.s., 3 min. 13,6 sek.
4. A. Viklund, Tamp. u.s. 3 min. 16,1 sek.
5. B. Finikoff, Schuwalowon u. s., 3 min. 23,1 sek.

Naisten 50 m. hengenpelastuskilpailu. 1. Helmi Nordström, Porin u.s. 53,7 sek.

2. Signe Toivonen, Tamp. u.s., 54,9 sek.
3. Aino Husso, sm., 55,4 sek.
4. Essi Nieminen, sm., 58,7 sek.

Ponnahduslautahyppyissä peri voiton Schuwalowon u.-seuraa edustava A. Hämäläinen 92,1 pisteellä. Toiseksi tuli porilainen V. Nordlund 90,6 pist., voittaen puolella pisteellä tamperelaisen Y. Viklundin; V:n hypyt olivat muuten varmimmat, mutta epätasainen ponnaus saattoi aina veteen tullessa hieman kääntymään; muut pysähtyivät vauhtia ottaessaan, mikä lienee johtunut oudosta ponnauslaudasta. Seuraavana oli porilainen N. Mantere 83,6 pist.

Suorat kerroshypyt, joihin otti osaa 5 hyppääjää, suoritettiin kahdesta ylimmästä kerroksesta sekä vauhdilla että ilman. Hämäläinen epäonnistui, kun jalat joka kerralla löivät ylitse.

1. V. Nordlund, Porin u. s. 76,8 pist.
2. E. Sivén, Tamp. u.s. 74,2 pist.
3. Y. Viklund, sm., 72,2 pist.
4. L. Peltonen, sm. 67,9 pist.
5. A. Hämäläinen, Schuw. u.s. 67,4 pist.

100 m. vapaauinti oli kireä hämeenlinnalaisen E. Ahlgrénin ja porilaisen L. Heinosen kesken. Aluksi oli A. useita metrejä edellä, mutta viimeisellä altaan mitalla saavutti H. kilpailijansa, maaliin sai kuitenkin A. kätensä silmänräpäystä ennen, aika eroitusta ei tullut. Vaasalainen Mäkipää sai uida yksinään, ja siksi kai mies lähtikin pyrynä ja koskena matkaan; toisen puolen, 50 m., ui hän mainiosti, käyttäen aikaa ainoastaan 31,1 sek., lopuksi kuitenkin helläsi, saavuttaen siltikin paraan ajan.

1. Mäkipää, Vaasan u.s. 1 min. 15,9 sek.
2. Ahlgrén, Hämeenlinnan u.s., 1,17 sek.
3. Heinonen, Porin u.s., 1,17 sek.

200 m. viestinuinnissa kilpailivat Porin, Schuwalowon ja Tampereen joukkueet.

1. Porin joukkue (T. Ilmoniemi, L. Heinonen, Y. Valtonen, L. Saine), 2,11,5.
2. Tamp. joukkue I (N. Sauramo, G. Helsingius, E. Ojanen ja P. Ahomaa), 2,16,8.
3. Tamp. joukkue II (F. Salokari, L. Lindell, Y. Halme ja P. Teriskula), 2,30,3.
4. Schuwalowon joukkue (A. Hämäläinen, B. Finikoff, N. Gorschukoff ja T. Tschiruhin), 2,37,2.

Vesipallopelissä Tampereen ja yhdistetyn joukkueen välillä olivat jälkimäiset ylipäänsä voitolla, vaikka tamperelaisten onnistuikin jälkimäisellä puoliajalla viime hetkellä saada pallo kilpailijoittensa verkkoon, tulos oli siis (0—0; 1—0).

Ohjelmassa oli myöskin Tamp. u. s:n neitosten kuviokelluntaa, kuten ankkuria, tähtiä, suihkukaivoja, väkipyöriä y. m. Leikillisenä numerona oli »kun Asta Nielsen nukahti», joka hullunkurisine panturitupineen huvitti yleisöä.

Ruotsalais-suomalainen urheiluottelu.

Suunnitelmat yhä vakiintuvat.

Urheilukonsulenttimme, maisteri Lauri Pihkalan tekemä ehdotus kilpailun järjestämisestä yleisessä urheilussa suomalaisten ja ruotsalaisten urheilijain välille on saanut Ruotsissa suurta mielenkiintoa osakseen. Siellä on jo ehditty koko joukon keskustelemaan kilpailujen paikasta, ajasta y. m. Muuan ehdotus ehdottaa niitä pidettäviksi Geflessä Ruotsin yleismestaruuskilpailujen yhteydessä. Tätä ehdotusta vastustetaan toiselta taholta, koska kilpailut eivät tulisi onnistumaan Geflessä ja koskei olisi järkevää yhdistää kaksia niin merkityksellisiä kilpailuja. Taloudellista näkökohtaa silmälläpitäen olisi, sanotaan Tukholman Stadion, epäilemätä edullisin paikka. Ruotsalaiset treenarit suosittelevat lämpimästi tämän urheiluottelun aatetta, mutta myöntävät samalla avoimesti, että ruotsalaiset urheilumiehet muutamissa urhelulajeissa, eritoten heittosarjassa, eivät nykyisin ole hyvässä kunnossa.

Ruotsin urheiluliiton sihteerinvirasto kuuluu jo lähettäneen vastauskirjelmän Suomeen, muttei se ole vielä saapunut perille. Siinä tehdään ehdotus taloudellisen kysymyksen ratkaisemisesta, joka tulisi sihteerin, johtaja Läftmanin mukaan täysin hyväksyttäväksi suomalaisiin nähden, osaksi ehdotus kilpailuohjelmasta. Ottelu tulisi tämän ehdotuksen mukaan käsittämään 13 kilpailulajia, nimittäin 100, 400, 800, 1,500 ja 5,000 m. juoksut, 110 m. aitajuoksun, pituus-, korkeus- ja seiväshypyt, keihään-, kiekon- ja moukarinheitot ja kuulantyönnin. Kumpikin maa saisi asettaa kaksi miestä kuhunkin kilpailulajiin, ja pisteitä laskettaisiin ainoastaan voitoista. Ruotsalaiset tekisivät vastavierailun Helsinkiin ensi vuonna. Sopivimmaksi kilpailupäiväksi ehdottavat ruotsalaiset syysk. 5 päivää, joka on viikko Ruotsin mestaruuskilpailujen jälkeen.

Tämä päivä ei kuitenkaan sovi meikäläisille urheilumiehille, sillä siksi päiväksi ovat Turun Riento ja Helsingin I. F. K. järjestäneet kansainväliset yleisurheilukilpailut.

Jyryn kansainvälisissä urheilukilpailuissa,

joista sunnuntaina mainitsimme Kämäräisen tuloksen 25,000 m. juoksussa, saavutettiin seuraavia tuloksia:

Kuulantyöntä: A. Taipale 13,50, J. Laiho 13,45, H. Alfthan 12,25, J. Halme 12,15.

Vauhditon pituushyppy: Y. Lehtonen 292 sm., L. Koskinen 289,5 sm., S. Lehti 272 sm.

Painonheitto: J. P. Pettersson 9,50 m., J. Laiho 9 m., V. Glad 8,58 m.

Korkeushyppy: A. Laine 175 sm., A. Lindqvist 160 sm., L. Koskinen 160 sm.

1500 m. juoksu: E. Anttila 4,5,8, E. Pitkänen 4,12,5, V. Nyström 4,15, A. Vikström 4,15,7, J. Willemson 4,16,4.

25,000 m. juoksu: J. Kämäräinen 1,27,11,1, U. Tallgren, A. Kallberg 1,30,16, E. Hanka 1,31,34, Y. Tuomi 1,32,06 ja M. Tammilehto 1,36,43.

Kaksi uutta Suomen ennätystä.

Jyryn kilpailuissa sunnuntaina Helsingissä saavutti A. Taipale uuden Suomen ennätyksen kiekonheitossa 46,67 m. 10,000 m. viestin-

Suomen kansanomaisessa Hieromaopistossa

Helsingissä, Pohj. Esplanaadinkatu N:o 35. Puh. 2426.

alkaa opetus syysk. 1 pnä klo 12 p. Kurssi kestää kaksi lukukautta. Muita tietoja oppilaiksi aikoville antaa tarvittaissa opiston johtaja ***Mauri Hartea.***

HUOM.! Kesäosote elokuun 25 p. asti: **Heinola.**

12398 (SI.11708)

Kiusaus.

Aamulehdelle kirjoitti

Juho Koskimaa.

Näin Erik Huuhkaja ei ollut luullut käyvän. Tosin kaikkivaltias, rikkiviisas ja mahtava Uula Eira sitä oli ennustanut, mutta hän ei ollut Uulan neuvoa seurannut. Sillä tiesihän jokainen, että Uula yksin tahtoi olla rikas ja antaa muitten pysyä köyhinä, jotta hän yksin saisi vallita ja hallita. Kahdeksan vuotta oli Uula toitottanut kuin pasuuna: älkää ruvetko tekemisiin lantolaisten kanssa.

Niin oli Erik Huuhkajakin ensin aikonut tehdä. Mutta yhtiön pehtori oli hänelle kirkastanut, millainen mies Uula oikeastaan oli: rahanahne, salakavala ja vallanhimoinen. Oikessa Suomessa sellainen mies joutuisi linnaan, mutta Uula oli siksi viekas, ettei lappalaisen käsi häneen pystynyt. Ja kun oikein lain mukaan asioita katseli, jatkoi pehtori, oli Uula kaiken muun lisäksi vielä koronkiskuri ja poronvaras.

Silloin oli Erik Huuhkaja tullut vakuutetuksi ja ottanut ensimäiset »vörskottirahat» yhtiöstä, yhteensä kolmetuhatta kruunua. Samalla viikolla hän oli maksanut Uulalle velkansa ja kuun alussa mennyt Norjaan, jossa hän, ostettuaan gramofoonin, oli toikkeroinut viikon verran päissään kuin houkka ja menettänyt rahansa.

Mutta hänen ei tarvinnut kauan maleksia rahanpuutteessa. Suu meni messingille vieläkin, kun hän näitä asioita ajatteli. Hän oli ollut mahtava mies, joka sai yhtiöltä rahaa niin paljon kuin viitsi perässään vetää. Seudun köyhät porolappalaiset alkoivat lainailla häneltä ja katsella häntä kunnioituksella. Hän oli oikein kylpenyt maineensa loisteessa.

Viimein »puulaaki» ei enää antanutkaan rahoja kiinnitystä vastaan. Se alkoi päinvastoin vaatia velkojaan takaisin ja esitti, että Erik möisi koko talon heille. Silloin oli Erikillä tullut asiaa Uula Eiran luokse, mutta Uula ei ollut hänestä tietääkseenkään. Erik Huuhkajan rikkaus oli loppunut lyhyeen ja vain Vesisaaren viinakauppiaat tiesivät, minne se oli kulunut.

Lopuksi oli talo arvioitu juuri siitä hinnasta, minkä Erik oli yhtiölle velkaa. Kun hän rupesi laskemaan jälelle jäänyttä omaisuuttaan, huomasi hän itsellään olevan hiukan yli viidenkymmenen poron ja vaimon sekä viisi lasta.

Mitä hän nyt rupeisi tekemään?

Yhtiö otti talon haltuunsa ja Erik sai asua huoneissa niin kauan kuin yhtiö tarvitsisi ne omiin tarpeisiinsa. Hän oli nyt alaston, köyhä mies.

Vielä kerran karaisi hän luontonsa ja meni »ison» puheille. Vaan tyly oli tälläkin kertaa tuo mahtava mies. Ei jälkeäkään näkynyt ilmeettömissä kasvoissa siitä lempeydestä, jolla hoettiin hänen köyhiä heimolaisiaan kohtelevan.

— Sinä olit rikas mies aikoinasi, Erik Huuhkaja, oli hän sanonut. Missä nyt ovat rikkautesi? Kolmessa vuodessa olet hävittänyt yli kymmenentuhannen kruunun, jättänyt laumasi hoitamatta ja kotkien saaliiksi... nyt olet köyhä.

Eihän Erikillä ollut muuta sanomista kuin että talo menee liian halvasta.

— En tahdo enää asioihinne sekaantua, oli iso rikas vastannut. Sillä silloinhan minua taas syytettäisiin koronkiskomisesta ja ahneudesta. Enkö ole sanonut, että lantolaiset turmelevat laidunmamme, tuovat meille puutetta ja kurjuutta niiden muutamien tuhansien kruunujen tai markkojen sijasta, jotka he ehkä antavat.

Erik oli silloin kääntynyt Kontokeinon rikkaan, Oula Varangerin puoleen, muttei tämäkään tohtinut millekään ruveta Eiran veljesten vihoja pelätten. Porot hän oli kuitenkin ostanut ja käteisellä maksanut.

Huolettomassa nuoruudessaan oli Erik Huuhkaja toiminut kalamiehenä Ruijassa, eikä hän enää kehdannut pororengiksikään ruveta. Ruijaan hän nytkin loittoni vaimoineen, lapsineen. Kaipa siellä ahkeralla työllä leipänsä ansaitsi.

Ja hän oli ansainnut. Kovaa työtä se oli, poromiehen entiseen helppoon elämään verraten, mutta Erik tunnusti nöyrästi mielessään, ettei hän ollut koskaan eteensä katsonutkaan. Sitä hän nyt sai katkerasti katua.

Aikojen kuluessa oli häneen kuitenkin mennyt sammumaton viha yhtiötä kohtaan. Yhtiö oli häntä kamalasti petkuttanut, kohdellut huonommin kuin koiraa ja sitten ajanut talvipakkaseen.

Vielä kerran oli Erik tullut katsomaan entistä kotoaan. Kun hänellä oli asioita Valkeapäähän, oli hänellä samalla kertaa tilaisuus kulkea entisen kotonsa ohi.

Hän oli laittanut matkansa niin, että hän yöllä sai hiihtää ohi. Revontulet paloivat tähtikirkkaalla taivaalla, pakkanen tuntui paukahtelevan kuusikossa tunturin alapuolella, mutta Erik ei tuntenut pakkasta, eikä ihaillut räiskyviä revontulia. Hänen silmänsä tähtäsi vaan notkossa olevaa tupaa, joka häämöitti siellä kaukana ikäänkuin usvan ja savun seassa. Hänestä näytti kuin olisi savupiipusta noussut savu — no, yö oli kylmä.

Hänen kätensä puristautuivat nyrkkiin sompasauvojen ympärille ja hampaat kiristäytyivät yhteen. Tuosta talosta oli hänet karkotettu kuin koira kauas Ruijan rannoille!

Kukahan nyt mahtoi isännöidä hänen talossaan? Inspehtori Ruusiko vaiko Joonaksela, työnjohtaja? Yhtä suuria lurjuksia molemmat.

Tuo talo se kuitenkin oli ollut hänen onnensa tyyssija. Paljon työtä oli vaadittu, ennenkuin se perinnöksi oli saatu, paljon työtä ja vaivaa, mutta Ibmelin avulla oli sentään kaikki onnistunut.

Ja miksikä hän yhtiötä syytti? Itsehän hän oli rahat ottanut, itse ne kuluttanut, hänessä itessään sittenkin vika istui. Kunpa olisi, kunpa olisi aikoinaan totellut Uula Eiraa . . .

Hän havahtui. Joku tuttu ääni herätti hänet mietteistään, poronkavioiden tuttu kapse. Kuka oli keskellä yötä liikkeessä ilman kalkattavaa kelloa ja mitä hän haki? Vai oliko kenties joku matkassa entiseen Huuhkajaan?

Hän olisi sivakoineen väistänyt, mutta samassa yöllinen ajelija heivahdutti poronsa komeassa kaaressa aivan hänen eteensä.

— Terveeksi Erik Paulinpoika Huuhkaja, kuuli hän äänen tervehtivän ahkiosta. Minne matkasi näin myöhään?

— Buoritsh, vastasi Erik verkalleen. Valkeapäähän minä vaan kulkuani ohjailen.

Pulkassa istuja naurahti lyhyesti ja ivallisesti.

— Tärkeät asiat mahtavat sinua Valkeapäähän vetää, kuului taas ääni. Tytärtäsikö, palkkapiikaa menet katsomaan?

— Ei se syrjäistä liikuttane.

— Huoletta saat olla tyttäresi suhteen. Hän on hyvässä korjussa. Teki syksyllä lapsen lantolaiselle lentojätkälle.

Erik Huuhkajan suonissa hyytyi veri ja hän otti askeleen

Kaikkia rakennusaineita:

Tammi- ja honkanauloja.
Valutavaraa & heloja.
Tiilkeitä ja turvepehkua.
Asfalttihuopaa & lakkaa.
Ikkunalasia & korkkimattoa
Tapettia, väriä.
Kalkkia.
Vesijohtoputkia.
Pumppuja y.m. y.m.

W:m SANDBERGin RAUTAKAUPPA.

juoksussa saavutti H. K. V:n joukkue uuden Suomen ennätyksen tuloksella 29 min. 54,5 sek.

Tamperelaisista urheilijoista oli A. Laine 3:s kolmiloikkauksessa tuloksella 12 m. ja L. Koskinen vauhdittomassa korkeushypyssä toinen tuloksella 135 sm.

— **Uusia Suomen ennätyksiä uinnissa.** Kotkan uintimestaruuskilpailuissa viime lauvantaina ja sunnuntaina saavutettiin seuraavat uudet Somen ennätykset: 100 m. selkäuinnissa V. Sirenius Kotkasta, aika 1 min. 32,5 sek., 100 m. hengenpelastusuinnissa Y. Söderlin Turusta, aika 1 min. 53,6 sek., ja 200 m. vapaauinnissa M. Salokannel Kotkasta, aika 2 min. 49,5 sek.

— **Turun pyöräilymestaruuskilpailuissa** sunnuntaina oli 1 km. matkalla 1) J. Jaakonaho Kälviältä, aika 1 min. 26,8 sek. ja 2) O. Brandt Helsigistä, aika 1 min. 27 sek.

60 km. matkalla oli 1) J. Jaakonaho, aika 1 t.47 min. 32 sek. ja 2) Hj. Tuomi Tampereelta, aika 1 t. 56 min. 45 sek.

Venäjältä.

Venäjän tulot ja menot tämän vuoden ensimäisellä neljänneksellä.

(S. H.) Rjetsh kertoo tiedonantotoimiston mukaan, että Venäjällä oli tuloja kuluvan vuoden 3 ensimäisen kuukauden aikana kaikkiaan 549,217,000 rpl. ja menoja 576,345,000 rpl. — S. T. T.

Maanjäristys Kamtshatkalla.

Petropavlowskista, elok. 1 p. (P. T.) Kamtshatkalla heinäk. 31 p. tapahtui maanjäristys, jota kesti 5 min. Maanjäristys ilmeni maaperän vavahtelemisena ja maanalaisena jyminänä.

Anadrassa on 100 seikkailijaa ryhtynyt kullan etsistään. Näitä vangitsemaan on lähetetty laivalla joukko jakuutteja.

Duuman kokoontuminen.

Jumalanpalvelus Taurian palatsissa.

Pietarista, elok. 1 pnä. (P. T.) Ennen duuman töiden alkamista toimitettiin Taurian palatsin Katarinan salissa juhlallinen jumalanpalvelus, jonka jälkeen kohotettiin eläköönhuuto H. M. Keisarille. Jumalanpalveluksessa olivat saapuvilla duuman puhemiehistö, kaikki ministerit ja duuman jäsenet.

Lakiehdotus valtakunnan puolustusta varten.

Sotaministeri jätti duumalle lakiehdotuksen, joka koskee erikoisissa neuvotteluissa laadittua ehdotusta toimenpiteiden yhdistämisestä valtakunnan puolustusta varten.

Istunto

alkoi klo 1 päivällä. Puhemiehistöön kuuluvat Rodsjanko, Warum-Sekret ja Protopopow. Ministeriaitiossa ovat saapuvilla pääministeri, kaikki ministerit ja näiden apulaiset ja valtakunnanneuvoston jäsenet. Diplomaattikunnan aitiot samoinkuin sanomalehdistön ja yleisön paikat ovat jo kauvan ennen duuman alkamista täynnä.

Duuma kuuntelee seisoallaan kaikkein korkeinta ukaasia duuman töiden jatkamisesta. Puheenjohtaja luettuaan ukaasin ehdottaa, että kohotettaisiin eläköönhuuto H. M. Keisarille, ja hurraa-huudot kaikuivat salissa pitkän aikaa hymnin soidessa.

Duuman puheenjohtaja ehdottaa, että seisomaan nousemalla kunnioitettaisiin istuntokausien välisenä aikana kuolleiden duuman jäsenten Kasinin, Nakonetsnyin ja ruhtinas Gelovanin muistoa. Kaikki nousevat seisomaan. Kun duuma nousee seisomaan Gelowanin muistoa kunnioittaakseen, lausuu puheenjohtaja seuraavat sanat: Ruhtinas Gelowani on kuollut sankarina sairastuen vaarallisen tautiin, kun hän itseänsä uhraavasti hoiti haavottuneita. Säilyköön tämän isänmaallisen sodan sankarin valoisa maine alituisesti elävänä meidän ja kiitollisten jälkeentulevien polvien keskuudessa ja annettakoon aina oikea arvo niille ansioille, jotka kuvastuvat ruhtinas Gelowanin sankarillisessa kuolemassa.

Sen jälkeen mielenkiinnon ollessa mitä jännittynein duuman puhemies Rodsjanko piti duumalle seuraavan puheen

Herrat valtakunnaduuman jäsenet. Tänään on kulunut vuosi siitä, jolloin alkoi mitä verisin sota raskaine uhreineen. Kansain verinen taistelu ei ole päättynyt, eikä kukaan voi vielä nähdä, milloin se päättyy. Tämän sodan vertaista ei vaikeuksiin eikä uhreihin nähden ole ollut olemassa. Mutta mitä suurempi on vaara, sitä enemmän vahvistuu päätöksemme saattaa se onnelliseen loppuun, ratkaisevaan voittoon vihollisistamme (myrskyisiä käsientaputuksia). Tämän tehtävän ratkaisemiseksi vaaditaan koko maalta nykyään mitä suurinta voimain ponnistusta ja täydellistä yhdistymistä. Näinä vaaran ja levottomuuden aikoina on meidän suuri hallitsijamme yleiskanssallisten tarpeiden vuoksi ja haluten kuulla Venäjän maan äänen, käskenyt kokoonkutsumaan valtakunnanduuman. Lujasti Venäjän ehtymättömiin voimiin luottaen toivoo H. Majesteettinsa, että kaikki hallinnolliset ja yhteiskunnalliset laitokset, koko Venäjän teollisuus ja kaikki Venäjän maan pojat mielipiteiden ja aseman erilaisuuteen katsomatta yhtyvät tarmokkaaseen työhön urhoollisen armeijamme tarpeiden tyydyttämiseksi. Tähän suureen kansalliseen tehtävään on keskitettävä, kuten kaikkein korkeimmassa reskriptissä on mainittu, voittamattoman ja yhdistyneen Venäjän kaikki voimat (myrskyisiä käsientaputuksia). Täydellisesti ja selvästi ymmärtäen tämän hallitsijan kehotuksen syvän ajatuksen, ryhtyy valtakunnanduuma vastuunalaiseen työhönsä. Yhdistetylle hallitukselle Te sanotte oikeudenmukaiset sananne, jotka ovat välttämättömät totuuden ilmituomiseksi, ja kaikki meidän keskustelumme, jotka mahdollisesti voivat olla myrskyisiäkin, johtavat pelastavaan loppuun — syntyneiden vaikeuksien voittamiseen (huutoja: oikein) ja kuumimmassakaan väittelyssä emme unohda, että tuolla taistelukentällä on synnyinmaamme elävä miekka, julma vihollisille ja nöyrä Jumalan edessä kaikessa suuressa levollisuudessaan. Yksimielinen, luja ja hengeltään suuri on Venäjän armeija eikä se salli häväistä Venäjän maata. Oltuaan koko vuoden taisteluissa, luotisateessa, juoksuhaudoissa, pitää se ylväänä korkealla pyhän Venäjän lippua ja verta vuotaen puolustaa isänmaan kunniaa vihollisen rynnistyksiltä. Seisokaa lujina, kalliit soturimme, uskon, tsaarin ja pyhän isänmaan puolesta, ja Teidän kanssanne olkoot meidän rukouksemme ja siunauksemme. Kavala, julma vihollinen on oikein arvostelut Teidän voimanne suunatessaan nykyään suurimman osan joukoistaan Teitä vastaan. Vihollinen ei tunne rajoja vihamielisessä hävitysaseiden keksimisessä, mutta Te ette ole pelästyneet näitä helvetillisiä ponnistuksia ja olette jo useamman kuin kerran antaneet siitä loistavan todistuksen. Kumarran syvään Teidän edessänne. Te ihmeitä tekevät sankarit (käsientaputuksia). Tervehdys myös Teille tänä sodan vuosipäivänä. Te uskolliset liittolaisemme (pitkäaikaisia käsientaputuksia; kaikki nousevat tervehtien aitiossa olevia liittovaltojen edustajia, jotka nousevat ylös ja kumartavat). 12 sotakuukautta on yhä enemmän lujittanut ystävyyttämme, keskinäistä luottamustamme ja ymmärtämystämme. Me lähetämme Venäjän maan tervehdyksen uudelle liittolaisellemme, miehuulliselle Italian kansalle (hyvä-huutoja ja käsientaputuksia; valtakunnaduuman jäsenet nousevat ja kääntyvät tervehtien diplomaattikunnan aitioon päin). Seuratkoon sitä taistelukentällä menestys ja kunnia ja seppeleöityköön sen liput lakastumattomilla voiton seppeleillä. Velvolli suutemme on myös lähettää lohdutuksen ja myötätunnon ilmaisu veljillemme puolalaisille, jotka ovat melkoista suuremmassa määrässä saaneet kestää vihollisen iskut kuin muiden rajamaiden asukkaat (kaikki nousevat ja kääntyvät tervehtien puolalaisen kolon puoleen). Asunnoistaan karkotettuina, omaisuutensa menettäneinä he pysyen uskollisina suurelle Venäjä-äidille, avustavat kaksinkertaistutetulla tarmolla kaikkialla missä voivat urhoollisia sotajoukkojamme. Velvollisuutemme on alleviivata tämä kansallinen urheus ja lausua veriheimolaisillemme, veljillemme, että veljellisessä yhteydessä eletyt sodan järkyttävät kauhut ovat lujasti yhdistäneet meidät toisiimme ja että kaikin voimin tulemme auttamaan hallitusta niissä toimenpiteissä, joiden tarkotuksena on saada heidät unohtamaan kestämänsä surut ja kärsimykset (käsientaputuksia). Sota ei ole enää yksinomaan armeijan tehtävä, vaan se vaatii mitä laajimmassa määrässä koko kansamme osanottoa siihen ja sen yleistä pyrkimystä järjestelmälliseen yhteistyöhön, joka on takeena sotajoukkojemme voitosta röyhkeästä vihollisesta. Pyhä Venäjän maa on elänyt tämän vuoden ainoassa toimessa — olla elävässä keskeytymättömässä yhteydesä armeijan kanssa, joka puolestaan on tästä ammentanut tulista innostusta. Tarmokas, joskin jonkun verran rajotettu yhteiskunnallisten voimiemme työ on kuluneena vuonna saanut osakseen valtaistuimen korkeudesta huomattavan arvostelun, ja jos tosiaankin tämä työ on helpottanut armeijamme vaikeaa tehtävää taistelussa julmaa vihollista vastaan, niin emme voi olla ylpeydellä ja syvällä tyydytyksellä sanomatta, että tänä vaikeana, vastuunalaisena aikana ovat yhteiskunnalliset voimat ja niiden järjestöt kirjottaneet kauniin sivun valtakuntansa historiaan (hyvä-huutoja). Mutta ei tämäkään ole läheskään riittävä sodan yhä kasvaviin tarpeisiin katsoen. Valtaistuimen korkeudesta on taas kehotettu tarmokkaaseen työhön ja uusiin uhrauksiin. Velvollisuutemme on voimia ja aikaa säästämättä viipymättä ryhtyä työhön. Uhratkoon jokainen minkä voi maansa hyväksi. Armeija ja laivasto ovat meille esimerkkinä alituisesta velvollisuuden täyttämisestä ja ne ovat tehneet mitä ihmisen voimissa on ollut. Nyt on meidän vuoromme, ja nykyään yhdistyneet yhteiskunnalliset voimat alituisesti työskennellen voivat varustaa armeijan kaikella, mikä on välttämätöntä sen uusia urotöitä varten. Tästä olen vakuutettu (pitkäaikaista käsientaputusta). Mutta näiden yhdistyneiden yhteiskunnalisten töiden menestykselle on välttämätöntä, lukuunottamatta yksityisten johdossa olevien henkilöiden myötätuntoista suhtautumista niihin, että koko voimassaolevan järjestelmän henki muuttuu. Uskon lujasti, että nykyisenä, raskaan koettelemuksen aikana yhdistetty hallitus ei epäile asettamasta toimintansa perustaksi luottavan ja herkän suhtautumisen yhteiskunnallisiin voimiin, näin innostuttaen niitä yhteistyöhön Venäjän kunniaksi ja onneksi (pitkaikaisia käsientaputuksia).

Herrat valtakunnaduuman jäsenet. Tässä ovat ne suuret tehtävät, jotka [illegible] ilmestyteet eteemme kaikessa laajuudessaan. Älkää unohtako, että töistä armeijan varustamiseksi riippuu Venäjän suuruus, ja jos ne epäonnistuvat, voivat sitä uhata surut ja alennus. Mutta äiti Venäjä ei milloinkaan voi alentua kenenkään orjaksi (pitkäaikaista käsientaputusta). Venäjä tulee taistelemaan loppuun halveksitun vihollisen täydelliseen häviöön asti (pitkäaikaisia käsientaputuksia, hyvä-huutoja). Vihollinen on muserrettava ja ennen sitä ei voi olla rauhasta kysymystäkään. Tänä suurena ja kauheana koetelemusten hetkenä on meidän täällä kaikessa osotettava voimakasta kansallista henkeä. Maa odottaa vastaustamme. Alas tarpeeton epäilys. Meidän on omattava syvä usko voimakkaaseen venäläiseen sankariin (pitkäaikaisia käsientaputuksia). Uskomme sinuun, pyhä Venäjä sinun ehtymättömiin henkisiin rikkauksiisi. Tunkeutukoon uljaaseen Venäjän armeijaan ja laivastoon koko Venäjän maan rohkaiseva ääni ja tietäköot he, meidän uljaat puolustajamme, armeija ja laivasto, että yksimielinen yhdistynyt, samasta toivosta, samasta ajatuksesta palava Venäjä asettaa vihollisen rynnistystä vastaan poikainsa rautaisen rinnan (myrskyisiä käsientaputuksia ja hyvä-huutoja). Täällä keskuudessamme on läsnä sankari, eräs tämän sodan johtajista, urhoollinen, kaikkein kunnioittama kenraaliadjutantti Russkij ja useita haavottuneita sankareita (myrskyisiä käsientaputuksia kaikilta penkeiltä, huutoja: eläköön kenraaliadjutantti Russkij; Ruskij nousee ja kumartaa).

Pääministeri lausui:

Herrat valtakunnanduuman jäsenet! H. M. Keisari on armossa suvainnut käskeä minun kääntyä Teidän puoleenne Hänen nimessään tervehdyksellä ja julkisaattaa toivomus, että Teidän vastuunalainen ja tärkeä lainsäädännöllinen työnne meille kaikille rajattomasti rakkaan Venäjän hyväksi tulisi täysin onnistumaan.

Näitä sanoja lausuttaessa nousivat duuman jäsenet seisoalleen ja Venäjän kansallis hymnin säveleet täyttivät istuntosalin. Duuman puheenjohtajan ehdotuksesta päättää duuma yksimielisesti lähettää H. M. Keisarille sähkösanoman lausumalla siinä kaikkein alamaisimmat tunteensa.

Ministerineuvoston puheenjohtaja jatkaa: Te ryhdytte jatkamaan työtänne päivänä, joka on sodan julistamisen vuosipäivä. Työnne keskeytettiin vuoden alussa marrask. asti. Hallitus piti kuitenkin jo silloin mahdollisena, että lainsäädännöllisten laitosten kokoon kutsuminen riippuen tapahtumain kulusta voisi osottautua välttämättömäksi jo ennen tätä määräpäivää. Nyt on hetki tullut. Sodan aiheuttamat koettelemukset ovat pakottaneet kutsumaan Teidät virkatehtävistänne armeijassa, työstänne Punaisen Ristin palveluksessa, edesvastuunalaisesta toiminnastanne maan eri osissa ja Teidän yksityisten asiainne ja taloutenne hoidosta.

Katsokaamme totuutta suoraan silmiin ja tunnustakaamme avoimesti, että sota uhkaa käydä pitkäksi ja tulee vaatimaan yhä uusia ja uusia ponnistuksia ja uhreja. Hallitus päätettyään epäröimättä alistua niihin on kuitenkin katsonut velvollisuudekseen, tuntien olevansa siveellisesti pakotettu, ennenkuin se hyväksyy tämän tien, hankkia siihen lainsäädännöllisten laitosten yksimielisen suostumuksen. (Pitkäaikaisia kättentaputuksia.) Tämä sisäinen tarve ennen kaikkia muita syitä selittää sen, että Teidät on tällä hetkellä kutsuttu koolle asiain todellisen tilan ilmottamista varten ja samalla siksi, että Teidän kanssanne voitaisiin yhdessä harkita niitä keinoja, joilla vihollinen saataisiin mahdollisimman pian kukistetuksi.

Isänmaallisen sodan jälkeen ei Venäjä ole nähnyt tällaisia päiviä. Keisari Aleksanteri I:n historiallisessa manifestissa lausutut sanat: „kauhea, verinen ja tuhoisa sota, jonka vertaista, mitä tulee sotajoukkojen suuruuteen ja olosuhteiden vaihtelevaisuuteen, ei sotahistoria tunne" sopivat kokonaisuudessaan nykyiseen aikaan. Silloin vuosi 1812 aukaisi Venäjälle ennen kuulumattomain järistysten jälkeen myös ennen kuulumattoma laajoja töitä elämään ja maineeseen.

Nykyisen sodan vastaisia vaiheita ja loppua emme vielä tunne eikä sitä tunne koko maailmakaan. Kuitenkin pysyen uskollisena Venäjän suurelle men-

Duuman kokoonkutsuminen.

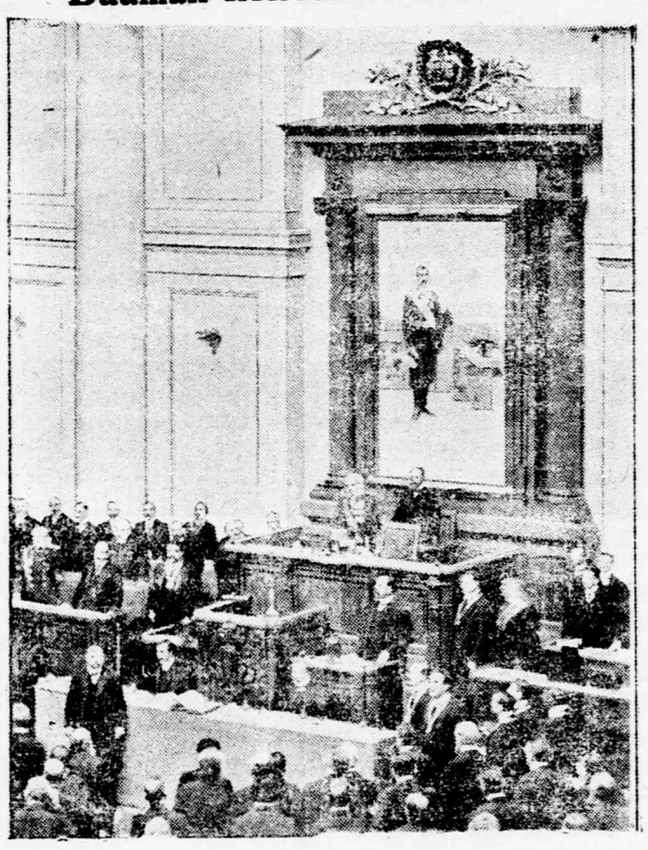

Duuman presitentinpaikka.

Seinällä on H. M. Keisarin valokuva luonnollisessa koossaan. (S. H.)

---

vierasta kohden, mutta viime hetkessä peräytyi ja nöyryytti itsensä.

— Ibmel on niin tahtonut, sanoi hän alakuloisella äänellä.

Vieras oli jo tullut lähemmäksi ja nyt Erik tunsi hänet. Niila Eira, tulisilmä, tulirinta, Uulan veljenpoika ja Uulan kasvatti. Ylpeä, hurja mies, mutta hyväsydäminen, kenelle oli sitä ollakseen. Ei ainakaan huonommilleen hän koskaan mitään pahaa tehnyt.

Erik otti häntä kädestä.

— Miltä tuntuu pakolaisena katsella vanhaa kotia? kysyi hän.

— Pahalta.

— Kiitä siitä yhtiötä.

— Oma on syy, vastasi Erik hiljaisesti, ja minkäpä sille enää voipi.

— Tiedätkö kuka talossa nyt asuu?

— Ei, mistäpä minä tietäisin.

— Erikistä tuntui Niila Eiran läsnäolo kammottavalta ja tuskalliselta ja kän alkoi sovitella jalkojaan mäystimiin jatkaakseen matkaansa.

— No, siinä asuu se tyttäresi viettelijä, Joonaksela? Hän on nyt naimisissa toisen kanssa.

— Ibmel! Mitä sinä puhut Niila Eira?

— Puhun, mitä kuulit.

Erikin silmissä kaikki musteni ja hän horjahti kuin juopunut, että Niilan piti häntä tukea.

— Olenko minä tämän ansainnut? höpisi hän.

— Kiitä siitä lantolaisia! tokasi Niila vastaan.

Aikojen kuluessa sieluun juurtunut lantolaisviha sai taas Erikissä vallan ja hän heristi nyrkkiään entistä kotiaan kohden.

— Kirottu, kirottu yhtiö! huusi hän.

— Ei se huutamisesta parane! sähähti Eiran poika. Pistä tuli nurkan alle.

Puhuiko mies totta! kumma, hekumallinen tunne valtasi Erikin. Olisihan Niila Eiran keino edes pieni, vähäpätöinen kosto kaikesta. Mutta sitten: Ibmel on sanonut, ettei pahaa pidä pahalla kostettaman.

Häntä värisytti kuin horkassa.

— Tuli nurkan alle ja sitten Valkeapäähän! sanoi Niila kiihkeästi. Kukaan ei saa sitä tietää.

— Mutta Ibmel . . .

— Lantolaiset ovat sen ansainneet . . .

— Kyllä Ibmel kostaa, jos kostettavaa on.

— Niin, mutta meidän kätemme kautta.

Eiran poika tarttui poronsa ohjashihnaan ja vilkasi Erikkiä välkkyilevin silmin.

— Sinä annat kohdella itseäsi kuin koiraa, sinä et uskalla panna vastaan, vaikka vaimo vietäisiin rinnaltasi, ivasi Niila Eira.

Erik ei enää epäillyt. Hän muisti onnensa päivät, muisti karkotuksen kodista ja kurjat päivät Ruijan rannoilla ja sitten hän muisti tyttärensä ja Joonakselan. Kun Niila suisti elikkoaan tunturirinnettä alas, niin Erik seurasi.

— Kostoa, kostoa! huusi hänen sielunsa.

Mutta se kosto ei ollutkaan niin helppoa. Kun perille tultiin, ei hän voinut mitään tehdä. Kammotti niin koko homma. Eiran poika sensijaan hääräsi kuin tulessa, kokosi tuohia ja heiniä tuvan alle ja väliin loi uhkaavan silmäyksen Erik Huuhkajaan.

— Ethän sinä tee mitään! sähähti hän.

— Älä sinäkään, älä Ibmelin nimessä! rukoili Niila.

— Teen mitä tahdon.

Eiran poika pysähtyi hänen eteensä ja osotti pulkkaansa.

— Tuolla on pulkka ja pulkassa on pyssy! sanoi hän kiristäen hampaitaan. Ja jos sinä näet tai kuulet mitään, niin siitä pyssystä lentää luoti raukkamaiseen rintaasi.

Sitten hän äkisti kääntyi ympäri ja rupesi etsimään tikkuja.

Erik ei voinut enää olla rauhallinen. Hänen piti joko herättää ihmiset tai rientää pois. Ei auttanut, vaikka hän koetti muistella sekä karkotustaan että tytärtään. Äkkiä hän teki päätöksensä ja alkoi hurjaa vauhtia hiihtää sinne, mistä oli tullutkin.

Kun hän tuli tunturin laelle punotti taivaanranta hänen takanaan punaisena. Savupatsaat ja kipinät kohosivat kohden yötaivasta ja hän oli näkevinään, miten puolialastomia ihmisiä edestakaisin juoksentteli tulen ympärillä pihamaalla. Samassa Erik muisti pakkasen ja että lähimpään naapuriin oli puolitoista peninkulmaa.

Eirain kostotyö oli käynnissä.

Silmänräpäyksen Erik katseli kaameata paloa, sitten hän alkoi kuin paholaisten ajamana hiihtää — ei Valkeapäähän, vaan sinne, mistä oli tullutkin, Ruijan raukkoja rantoja kohden.

*

Yhtiö ei uskaltanut koskaan ruveta syyttämään ketään, eikä polttajaa koskaan saatu ilmi. Vuoden päästä sai Erik kuulla, että Eiran poika oli nainut hänen vietellyn tyttärensä.

Varatuomarit Koskinen & Leiniö

Tampere, Kauppatori 5. 9—4. Puhelin 766.

Toimittavat kaikkia asianajo- ja liikealaan kuuluvia tehtäviä

neisyydelle katsokaamme rauhalisina ja varmoina tulevaisuuteen. Onhan nykyinen tilanne ja asema vain hetkinen meidän historiassamme. Mutta paitsi tyyntä varmuutta, vaatii sodankäynti meiltä suurta, tavatonta innostusta. Sota on osottanut, ettemme ole riittävästi siihen varustautuneet verrattuna viholliseemme, joka piiloutuen ystävyyden ja rauhan valheellisen naamarin taakse on kasannut äärettömän määrän sotatarpeita. Vihollinen on hyökännyt kimppuumme sille sopivimmalla hetkellä varustettuna sotatekniikan kaikilla saavutuksilla, Meidän liittolaisemme, mahtavat, mutta, kuten mekin, rauhaa rakastavat valtiot, jotka ovat kehittyneet paljon pitemmälle meitä teollisuustekniikan alalla, tulivat myös yllätetyiksi tässä hirveässä sodassa. On välttämätöntä ponnistaa kaikki kansan voimat tällaisen vihollisen torjumiseksi ja kukistamiseksi. Kaikki se, minkä olemme tähän asti ehtineet tehdä, ei riitä. Vaaditaan uusia ponnistuksia koko kansan puolelta ja keisarillisella sanalla on koko maa nyt kutsuttu pontevaan yhteistyöhön.

Hallitus saattaa teidän tarkastettavaksenne omasta puolestaan ainoastaan ne lakiehdotukset, joiden tarpeen on sota aiheuttanut. Kaikki muut lainsäädännölliset alotteet, suuret ja pienet, jotka tarkottavat rauhallisten elämänehtojen edistämistä Venäjällä, ovat toistaiseksi sivuutetut.

Ensimäinen duumalle jätetty lakiehdotus koskee toisen nosto väkiluokan aseisiin kutsumista, siis tomenpidettä, johon ovat ryhtyneet kaikki sotivat vallat ja joka nykyisissä erikoisissa olosuhteissa on aivan luonnollinen. Joskaan me emme tähän asti ole turvautuneet tähän, on tämä vain lisätodistuksena siitä, kuinka suuret meillä ovat vielä elävien voimiemme lähteet.

Toinen lakiehdotus on johtunut myös sodasta ja on sen tarkoituksena voimiemme lisääminen pitkällisen sodan varalta. Siinä puhutaan valtakunnanpankin setelinanto-oikeuden laajentamisesta.

Vihdoin on kolmaskin lakiehdotus, jonka tehtävänä on liittää yhdeksi kokonaisuudeksi ja oleellisesti laajentaa lainsäädännöllisten laitosten, yhteiskunnallisten järjestöjen ja Venäjän teollisuuden edustajain osallisuus armeijan sotatarpeilla varustamisessa, polttoaineiden hankkimisessa teollisuudelle ja armeijan muonavarojen hankintaa koskevien toimenpiteiden järjestämisessä. Koe yhteiskunnallisten voimien saattamiseksi yhteistyöhön maan puolustukseksi on tehty ja on se osottautunut onnistuneeksi ja kelvolliseksi. Tämä seikka on innostanut hallituksen yhdistämään vielä laajemmassa määrin ja lujemmin maan sisäiset voimat työhön sotatarpeiden hankkimiseksi meidän armeijallemme järjestämällä selkäpuolemme.

Hyvät herrat! Nykyhetkellä ei ole hedelmällisempää tehtävää. Meidän on kaikkien toimittava niin, että me olemme suuren, sankarillisen armeijamme veroisia (hyvä-huutoja). Tällä alalla, joka nykyään on valtiollisen työn keskuksena aukenee Teille laaja toiminta-ala. Jo tähän asti ovat useat Teistä uhranneet voimansa armeijan hyväksi, mutta vain yksityisinä henkilöinä, kun taas nykyhetkellä lainsäädännöllisten laitosten jäsenet valtakunnanneuvoston ja duuman valinnan ja valtuuden perusteella kutsutaan yhtämittaiseen ja välittömään työhön maan puolustuksen vahvistamiseksi armeijan varustamisen, teollisuuden kannattamisen ja elintarpeiden kallistumista vastaan käytävän taistelun kautta, s. o. tehtävään, joka sodan aikana on kaikkein tärkein ja itse asiassa ainoa (hyvähuutoja). Asianomaiset ministerit tulevat Teille tekemään selkoa niistä seikoista, joita silmälläpitäen Te tulette työskentelemään tällä istuntokaudella, nim. siitä, minkäaiseksi on muodostunut suuren sodan kansainvälinen luonne ja minkälainen on meidän sotilaallinen ja rahallinen asemamme.

Meidän vakaumuksemme mukaan ei nyt ole aika ryhtyä pitämään yleistä politiikkaa koskevia ohjelmapuheita. Rauhallisten elämänehtojen korjaamista koskeva työ on vielä edessä ja tulee se suoritettavaksi täysin välittömällä osanotollamme. Katsoen velvollisuudekseni tänään kosketella ainoastaan yhtä näistä, joka on ikäänkuin meidän sisäisten asiaimme rajalla, s. o. Puolan kysymystä. Tietysti tämäkin kysymys voidaan täydessä laajuudessaan ratkaista vasta sodan loputtua. Tällä hetkellä Puola ennen kaikkea odottaa maan vapautumista vaikeasta saksalaisesta ikeestä, mutta jo näinä päivinä on tärkeätä, että Puolan kansa tietää ja uskoo, että sen tulevaisuuden järjestäminen lopullisesti ja ehdottomasti on edellytetty korkean ylipäällikön reskriptissä, joka kaikkein korkeimmalla luvalla julkaistiin sodan ensimäisinä päivinä (hyvä-huutoja). Ritarillisesti ylevämielinen, veljellinen ja uskollinen Puolan kansa, joka on lujana kestänyt tämän sodan ja lukemattomat koettelemukset, herättää sydämisämme mitä syvintä myötätuntoa ja tahratonta kunnioitusta (kättentaputuksia). Nyt on H. M. Keisari kaikkein korkeimmasti suvainnut valtuuttaa minut ilmottamaan Teille, hyvät duuman jäsenet, että H. M. Keisari on antanut ministerineuvostolle määräyksen valmistaa lakiehdotuksen, jossa Puolalle sodan loputtua myönnetään oikeus vapaasti järjestää oma kansallinen kulttuuri ja taloudellinen elämänsä autonomian pohjalla Venäjän hallitsijain valtikan alaisena ja säilyttämällä valtakunnalinen yhteys (pitkäaikaisia kättentaputuksia ja hyvähuutoja).

Suuren, mahtavan keisarikunnan moniheimoisessa kokoonpanossa eivät ainoastaan puolalaiset ole tämän sotavuoden ja yhteisten koettelemusten aikana osottaneet olevansa uskollisia Venäjälle, ja vastaukseksi tähän on meidän sisäpolitiikkamme perusteeksi otettava intohimoton, hyvänsuopa huomaavaisuus kaikkien Venäjälle uskollisten kansojen etuja kohtaan heimoon, kieleen tai uskontoon katsomatta (hyvä-huutoja ja kättentaputuksia). Yhtykäämme siis kaikki yhteen yleiseen työhön, johon näinä sodan myrskypäivinä kustuu korkea johtajamme. Suunnatkaamme kaikki ajatuksemme yhteen seikkaan: vihollisen karkottamiseen alueeltamme ja sen tuhoamiseen keisarinnme ja isänmaamme kunniaksi. Tämä voittto joko ennemmin tai myöhemmin tulee olemaan meidän, siihen hallitus uskoo järkkymättä. Tähän uskotte myös Te ja siihen uskovat myös kaikki Taurian palatsin seinien ulkopuolella koko aavan Venäjän alueella olevat (hyvähuutoja ja kättentaputuksia).

Kun sotatoimet alkoivat, kuvastui näiden seinien sisällä yhteinen innostus ja ennen kuulumaton yksimielisyys. Hallitus on vakuutettu, että nykyinen hetki yhdistää meidät kaikki toisiimme vielä lähemmin. Olkoon Venäjällä sodan aikana vain yksi puolue, nim. sotapuolue loppuun asti (pitkäaikaisia kättentaputuksia; huutoja: olkein) ja vain yksi ohjelma: voittaa. Teiltä, herrat duuman jäsenet historia odottaa Venäjän kansan vastausta (pitkällisiä kättentaputuksia).

*

Tämän jälkeen puhuivat vielä valtakunnan sotaministeri sekä meri-, ulko- ja rahaministerit, joiden puheet julkaisemme myöhemmin.

— **Pieni erehdys.** Eräs mies, joka on olevinaan mykkä, saapuu erääseen kauppapuotiin lapun kaissa, jolla kerjää rahaa.

Kauppias (ajatuksissaan): Oletteko ollut kauvan mykkänä.

Mies (erehdyksessä): Koko ikäni.

— **Kneippaaja sekin.** — Miksi olette, kauppaneuvos, mattoja asettaneet puutarhan poluille?

— Niin, katsokaas, lääkäri on minun käskenyt avojaloin aamusilla kävelemään puutarhassa.

— **Hienotunteinen.** Taidemaalari: Mitä, oletteko tekin ollut päiväntasaajalla viime kesänä? Kumma kyllä ettemme tavanneet toisiamme.

Professori: Minä en tahtonut häiritä teitä, ja kävin päiväntasaajan ohitse.

— **Todistukseksi.** Tuomari: »Teitä syytetään Anttilan varkaudesta. Voitteko mitään todistuksia viattomuuteenne tuoda».

Syytetty: »Vallan hyvin! Minä olin siihen aikaan Pekkalassa varastamassa».

Maailmansota.

Narewin rintamalla ja Weikselin varrella tuimia taisteluja. — Kuurinmaalla, Holmin ja Bug-joen välillä venäläiset vetäytyneet pohjoisemmaksi.

Englantilainen vedenalainen upottanut Itämerellä suuren saksalaisen kuormalaivan.

.....

Läntisellä sotanäyttämöllä jatkuu molemmin puolin pommitusta tykeillä ja lentokoneista.

.....

Italian ja Turkin välit kiristyvät. — Italian ministerineuvosto päättänyt jättää Turkille uhkavaatimuksen.

.....

Saksan sodanjulistusta Italialle odotetaan Saksan valtiopäiväin avajaisten aikana.

Itäinen sotanäyttämö.

Ylipäällikön esikunnan ilmoitus.

Pietarista, elok. 1 p. (P. T.) Ylipäällikön esikunta ilmottaa: Kuurinmaalla sijaitsevan Aa-joen varrella olimme v. k. 30 ja 31 p. Bauskin alapuolella tuimassa taistelussa saksalaisten kanssa. Monien turhien yritysten jälkeen onnistui vihollisen suurta mieshukkaa kärsien asettua asemiin joen oikealle rannalle Jüngfernhofin luona. Poneweshiin johtavilla teillä torjuivat sotajoukkomme Darshiskin kylän luona etenevän saksalaisen kolonnan ja Butjanyn kylän seudulla sekä Pyltegolyn kylän luona löivät takaisin vihollisen etujoukon, ottaen useita satoja vankeja ja kuularuiskuja. Käsiimme joutuneet vihollisen juoksuhaudat olivat täynnä kaatuneiden vihollisten ruumiita.

Narewin rintamalla teki vihollinen t. k. 31 p:n vastaisena yönä hyökkäyksiä Pissajoen itäisellä rannalla sijaitsevan Servatshkin kylän ja Shkva-joen suun luona. Jälkimäisellä mainituista alueista onnistui vihollisen aluksi laajeta Narewin vasenta rantaa pitkin, josta se kuitenkin torjuttiin pistinhyökkäyksellä aina joen uomaan asti. Samana yönä kehitti vihollinen erittäin suurin voimin etenemistään Roshanin rintaman osalla asemiamme vastaan Narewin ja Osh joen välillä sekä myös viimemainittua jokea pitkin. V. k. 31 p. riehui täällä erittäin tuima taistelu. Vihollinen käytti laajassa määrässä tukahuttavia kaasuja sisältäviä pommeja. Useiden hurjien pistinhyökkäysten jälkeen onnistui saksalaisten jonkun verran edetä rintamalla Kamenka—Shadin. Osh joen eteläpuolella onnistui vihollisen myös aluksi vallata juoksuhautalinjamme josta sen sitten loistavalla pistinhyökkäyksellä karkotimme alkuperäisiin asemiinsa. Taistelu oli erittäin verinen ja kärsi vihollinen suurta mieshukkaa. Vastahyökkäysten aikana otimme noin 1,000 saksalaista vangiksi sekä valtasimme vihollisen patterin. Muutamilla Narewin rintaman osilla on vihollinen viime päivinä tuonut taisteluun vereksiä sotajoukkoja, jotka ensimäisen kerran on tavattu rintamallamme.

Weikselin oikealla rannalla riehui v. k:n 31 p:n aamuna tuima taistelu joen yli kulkeneiden vihollisen joukko-osatojen kanssa entisellä rintamalla Matseevitshe—Robynitsa. Vihollisen hyökkäys Gnewashewon luona Iwangorodin seudulla on torjuttu.

Weikselin ja Bugin välillä teki vihollinen v. k. 31 p. tuloksettomia tarmokkaita hyökkäyksiä asemiamme vastaan Weprsh-joen ja Reijowetshin seudun välillä. Holmin kaupungin ja Bug-joen välillä ovat sotajoukkomme ylivoimaisen vihollisen rynnistysten alaisina tuiman taistelun jälkeen jonkun verran peräytyneet pohjoista kohti.

Bugilla, Zlota Lipalla ja Dnjestrillä oli asema ennallaan.

Englantilainen vedenalainen upottanut Itämerellä suuren saksalaisen kuormalaivan. — Weikselin rintamalla osittain menestyksellisiä taisteluita.

Pietarista, elok. 2 p. (P. T.) Ylipäällikön esikunta ilmottaa: Englantilainen vedenalainen vene on Itämerellä upottanut suuren saksalaisen kuormalaivan.

Mitaun ja Bauskin seudulla ei t. k. 1 p:n aamuun mennessä ollut tapahtunut mitään oleellisia muutoksia. Ponewesin itäpuolella jatkoimme v. k. 31 p. vihollisen etujoukon ahdistamista ja otimme entisten lisäksi vangiksi 500 saksalaista, joista 6 upseeria, sekä valtasimme 6 kuularuiskua. T. k. 1 p. yrittivät saksalaiset tuotuaan avuksi päävoimansa ryhtyä etenemään, jonka vuoksi taistelu sai tällä seudulla toisiaan kohtaavan luonteen.

Narewin rintamalla onnistui vihollisen t. k. 1 p. useiden kestävien taisteluiden jälkeen kulkea Narewin yli sen oikealle rannalle. Pissan suun lähistölle saksalaiset ovat keskittäneet Roshanin seudulle melkoisia voimia, jotka tekivät yökkäyksiä t. k. 1 p:n kuluessa Ostrolenkan asemalta etelään päin johtavaa rautatietä myöten aina Kobylinin kylään asti. Taistelut ovat täällä edelleen erittäin kiihkeät ja veriset.

Weikselin rintamalla t. k. 1 p. jatkuivat meille menestykselliset yhteentörmäykset Blonen luoteispuolella ja Gura-Kalvarian eteläpuolella. Weikselin yli Magnushewin ja Rytshiwolin luona kulkeneet vihollisjoukot ovat työnnetyt joen luokse. Matsejewitshen seudulla vihollinen tarmokkailla hyökkäyksillä pyrki laajentamaan asemaansa, mutta t. k. 1 p:n kuluessa taistelua käytiin suunnilleen entisellä rintamalla. Iwangorodin ylimenopaikan seudulla t. k. 1 p:n illalla ankaran taistelun jälkeen meidän joukkomme vetäytyivät keskitetympiin asemiin Weikselin vasemmalla rannalla.

Weikselin ja Bugin välillä jatkuivat kiivaat taistelut Lybartowien suunnalla Margushewin ja Bystritsan välisellä rintamalla, Weprshin kummallakin rannalla ja Trawnikin—Wlodawin viertotien seudulla, samalla kun t. k. 1 p. kaikki vihollisen hyökkäykset tulivat torjutuiksi.

Bugin vasemmalla rannalla ovat meidän joukkomme asettuneet rintamaan hiukan pohjoispuolella Holmia, ilman että vihollinen koetti häiritä tätä liikettä.

Rintamamme muilla osilla ei mainittavampia yhteentörmäyksiä ole sattunut.

Mustallamerellä ovat meidän torpeedoveneemme kivihiilialueella polttaneet kivihiilivaraston ja hävittäneet 10 lastissa olevaa purjelaivaa. Anatolian rannoilla ovat torpeedoveneemme tuhonneet yli 200 purjealusta, jotka kuljettivat hiiliä ja sotatarpeita, samoinkuin 3 telakkaa. Muutamilla laivoilla löydetyt sotatarpeet on otettu takavarikkoon.

Saksalaisten sotajoukkojen siirto Ranskan rintamalta.

Pietarista, elok. 1 p. (P. T.) Suurten saksalaisten apujoukkojen siirtäminen Ranskasta rintamallemme alkoi otaksutta vasti v. k. puolivälissä, kun Mackensenin armeija kohtasi Mackenzenin armeija kohtasi ankaraa vastarintaa Weprshin laaksossa. Taistelut Narewin varrella ovat saaneet pitkäaikaisen luonteen. Jokaisen saavuttamamme menestyksen jälkeen keskittää vihollinen meitä vastaan läntiseitä rintamalta uusia voimia, mikä taas saa liittolaiset erittäin edulliseen asemaan aktiivisessa toiminnassa.

Saksalaisten lentokoneet Varsovan yläpuolella.

Moskowasta, elok. 1 p. (B. V.) (S. H.) Klo 7 aamulla näyttäytyi Warsowan yläpuolella 4 saksalaista lentokonetta, jotka otettiin vastaan ampumalla. Koneet heittivät pommeja. Ampuminen kesti tunnin. 1 lentokone putosi maahan kaupungin takana. — S. T. T.

Kaukasian rintamalta.

Pietarista, elok. 2 p. (P. T.) Kaukasian armeijan esikunta ilmottaa: V. k. 31 p. oli rannikkosuunnalla laukausten vaihtoa, johon ottivat osaa jalkaväki ja tykistö. Oltyn suunnalla oli laukausten vaihtoa Ahan kylän seudulla. Muulla rintamalla ei ollut taistelua.

Pietarin lehdet.

(S.H.) »Denj« kiinnittää suurta huomiota saksalaisten saapumiseen Kownon etuasemien luo. Ottaen huomioon heidän muut samanaikaiset liikkeensä eri rintamilla tulee lehti siihen päätökseen, että vihollinen valmistelee suurisuuntaista kiertoliikettä häiritäkseen tai kerrassaan ehkäistäkseen venäläisten armeijain pääsyä pyrkimälleen päärintamalle Kovno—Grodno—Brest-Litowsk. Varsinaista uutta on lehden tiedossa se, että saksalaisten tulo Travnikin kohdalla Holmin—Ljublinin välillä on ollut merkityksetöntä, koska rata on ollut katkaistuna jo 10 päivää ennen ja venäläisten rintama sen jälkeen jo pohjoisempana. Lehti kirjoittaa:

Ylipäällikön tiedonannosta käytänään selville uusi asianhaara: vihollinen hyökäten lounaiselta taholta on saapunut Kovnon linnoituksen etuasemien luo. Kuten tunnettua, ovat saksalaiset päästäkseen tänne asti jo kuukauden päivät toimineet Sapeshiski—Kosiovo—Rudan linjalla Mariampol—Kovnon viertotiellä ja vihdoin Jessja-joella, jossa kolme päivää sitte taistelut saivat laajan luonteen ja päättyivät siihen, että vihollinen pääsi etenemään linnoituksen etuasemien luo. Varmoista lähteistä saatujen tietojen mukaan on Jessja-joen laaksoon viikon kuluessa keskitetty tuntuvia vihollisjoukkoja Kovnon linnoituksen etuasemien läheisyyteen, jossa rintamamme on varustettu erittäin vahvasti. Tällä hetkellä ei taistelua vielä käydä linnoituksista käsin, vaan tapahtuu se kenttäasemilla, jotka ovat linnoitusten etupuolella ja jotka sodan aikana rakennettiin linnoitusten puolus- Taistelu Mariampol—Kovnon alueella kiihtyy ja on luonteeltaan rintamahyökkäystä. Tämän yhteydessä voidaan odottaa, että vihollinen alkaa uudelleen toimintansa luoteisella taholla Sapeshiskin suunnalta. Vihdoin, vihollisjoukkoja on myöskin Kovnon koillisella puolella Neidakin luona. Lähteekö vihollinen täällä kiertämään linnoituksen selkäpuolta päästäkseen Vilno—Kovnon radalle, vai valitseeko se lyhyimmän tien linnoituksen pohjoiselle alueelle on vaikea sanoa, mutta ainakin on varmaa se, että saksalaiset tältäkin taholta voivat vaikuttaa linnoituksen asemaan.

Samaan aikaan kun saksalaisten toiminta Kovnoa vastaan on vilkastunut, ovat he uudistaneet sotaliikkeensä Suvalkin seuduilla Klenoreitsyn kylän luona, joka on 10 virstan matkalla Suvalkista koilliseen. Sota-asiantuntijamme ovat sitä mieltä, että saksalaisten tarkoituksena on täällä olevan järvilinjan valloittaminen, joka ulottuu Klenoreitsystä Suvalkin piirin kaakkoiskulmaan. Tietenkään ei tämä järvialue ole vihollisen lopullisena päämääränä, vaan, kuten mainitut asiantuntijat väittävät, koettaa vihollinen täten päästä Seinyn yli Grodnon linnoituksen luo ja yhdistettyään Seiny—Kalvarian seudun avulla tämän sotaliikkeen Kovnon luona suoritettavaan sotaliikkeeseen tulee se tekemään yrityksen päästäkseen Druskenikin kautta Niemenin yli Kovnon ja Vilnan välillä. Niemenin yli pääseminen Kovnon eteläpuolella on vihollisille tärkeää, sillä sen kautta voi se tehdä vaarattomiksi välilinnoitukset ja särkeä Niemenin linjan koko puolustusjärjestelmän. Itse asiassa tässä tulee toistumaan se liike, joka viholliselta epäonnistui peräytyessämme viime kerralla Itä-Preussistä. Kuten asiantuntevissa piireissä arvellaan, koettaa vihollinen saada täällä aikaan samallaisen tilanteen kuin Veikselillä

Keskusvaltojen saartaminen.

Kuvamme osoittaa rintamariviä, joka vain muutamin paikoin puolueettomien valtojen katkaisemana, ympäröi keskusvaltoja. (S. H.)

Satamaosa Riiasta.

Riika, Liivinmaan pääkaupunki, on Venäjän suurimpia kaupunkia. Se perustettiin v. 1201, yhtyi Hansa-liittoon ja oli jo silloin huomattava kaupunki, joutui sitten Puolan, vv. 1621—1721 Ruotsin ja senjälkeen Venäjän vallan alle. Riiassa on 350,000 asukasta, joista 46 % saksalaisia, 20 % lättiläisiä, 20 % venäläisiä ja 12 % juutalaisia. (S. H.)

Amerikalainen jokialus, jonkalainen äskettäin kaatui.

Melkein kaikki Amerikan joilla kulkevat ovat ylläolevassa kuvassa esitetyn laivan tyyppisiä. Niiden runko on rakennettu lotjan tapaan tasapohjaiseksi ja ne ovat kannen yläpuolelta korkearakenteisia. Laivaa kulettavat siipipyörät, jotka ovat aina asetetut perään. Tällainen laiva on varustettu sekä lasti että matkustajain kuletusta varten. Sähkösanomat ovat äskettäin kertoneet tällaisen huvimatkailijoita täynnä olevan laivan kaatumisesta, jolloin 1800 henkeä hukkui.

Novogeorgievskin ja Ivangorodin välillä, jossa saksalaiset myöskin pyrkivät katkaisemaan Veikselin linnoitusten välisen linjan.

Sotaliikkeitten kehittyminen Kovnon ja Grodnon seuduilla on yhteydessä yleisen aseman kanssa meidän rintamallamme. Ne ovat, epäilemättä, läheisessä yhteydessä joukkojemme siirtämisen kanssa, jota parhaillaan suoritetaan etunäyttämöllämme laajassa mitassa. Ryhtymällä sotaliikkeisiin Kovnoa ja Grodnoa vastaan vihollinen koettaa estää meitä pääsemästä hyvissä ajoin Kovno—Grodno—Brestin linnoitetulle rintamalle, ja yleensä vaikeuttaa joukkojemme siirtoa. Toiselta puolen, vihollisella on suurempiakin aikeita. Jos tarkastamme pohjoisella ja eteläisellä (Grubeshovin luona) rintamalla tapahtuvia liikkeitä, voimme tehdä sen johtopäätöksen, että saksalaiset hautovat suurta kiertoliikettä, joskin sen ääriviivat ovat heikosti piirretyt, ja tokko se koskaan tulee toteutumaan.

Kovnon yhteydessä herää kysymys Vilnasta. Sota-asiaintuntijain mielestä on saksalaisten liikkeiden lopullisena tarkoituksena tällä suunnalla päästä Vilnaan, jossa yhtyvät kaikki luoteisen seudun radat. Kuitenkin on toistaiseksi ennenaikaista puhua siitä, että Vilna on viholliston lähimpänä päämääränä. Vilnaan saksalaiset voivat nyös päästä Keidanista, mutta kun Vilna on rautateitten kautta yhteydessä Kovnon, Grodnon, Brestin ja koko sotanäyttämön kanssa, voidaan Vilnan luona tehdä vihollisille vastarintaa siinä määrin kuin se on tarpeellista. Joka tapauksessa, niin kauan kuin on kysymyksen alaisena peräytymisemme keskiseltä Niemeniltä, ei sotaliikkeillä Vilnaa vastaan voi olla menestystä, sillä näin ollen vihollinen saa selkäpuolelleen suuren määrän meidän voimiamme.

Veikselillä vallitsevasta asemasta Novogeorgievskin, Varsovan ja Ivangorodin välillä ei tänään puhuta mitään, joten on vaikea sanoa, minkälaiseksi asema täällä on kehittynyt joukkojemme siirtymisen yhteydessä.

Veikselin ja Bugin välillä on saksalainen falangi katkaissut rintamamme Travnikin kohdalla, joka on Ljublin—Holmin linjan pohjoispuolella noin 30 virstan päässä Holmista. Mikäli asiantuntevista piireistä ilmoitetaan, on vihollinen jo 10 päivää sitte pommittanut Kovel—Holm—Ljublinin linjaa, niin että liikeyhteys oli jo silloin katkaistu ja rintamamme peräytynyt pohjoiseen, niin ettei vihollisen menestyksellä täällä ole suurta merkitystä.

Kenraali Mackensenin tehtävä käy selville siitä, että hänen joukkonsa ovat Travnikin yläpuolella kulkeneet Vljeprshin yli. Nähtävästi täältä alkaa liike Vlodovia ja Brest-Litovskia kohti.

*

(S. H.) Rjetsh sisältää katsauksen kuluneeseen sotavuoteen, jossa sanotaan, että tähänastisesta sodan kulusta on nyttemmin käynyt täysin selville, että vihollinen on jo kauan aikaa, aina vuodesta 1871 lähtien, valmistautunut taistelemaan kahdella rintamalla alueensa kummallakin puolella. Kaikki työ Saksassa on tämän ajan kuluessa ollut suunnattuna valmisteluihin sodan varalta, nuorison kasvatus kouluissa, tekniikka ja teollisuus, vakoilujärjestelmä y. m. Vakoilujärjestelmä on ollut mitä juonikkain: vihollinen on omia kansalaisiaan tässä tarkoituksessa siirtänyt Venäjän alamaisuuteen ja Saksan esikuntaupseerit ovat kauppamatkustajina kierrelleet kaupungista toiseen Venäjällä. Sotatekniikkansa avulla ovat saksalaiset varustaneet armeijansa suurella tykkimäärällä, joitten suuruus menee aina 42 senttimetriin, s. o. sellaisilla tykeillä, jommoisia ei tähän asti koskaan ole käytetty sodassa eikä näitä kykene vastustamaan vahvimmatkaan kenttäasemat, jotka muutamassa tunnissa muuttuvat syvien vakojen uurtamiksi maa-alueiksi.

Saksan ja osittain Itävallan teollisuus on valmistanut sellaisen määrän ampumatarpeita, että voi, jos katsoo tarpeelliseksi, muutamassa tunnissa ampua satoja tuhansia pommeja, kylväen ne kaikki väliin hyvinkin pienille alueille, niin että nämä muistuttavat kynnettyä peltoa. Patruuneja, kivääreja ja kuularuiskuja varten on vihollisella suoraan sanoen tyhjentymättömät varastot. Vihollisen teollisuus, joka on mobilisoitu sodan tähden, kykenee valmistamaan ampumatarpeita enemmän kuin niitä kulutetaan.

Kenttälinnoitustaitonsa ovat viholliset kehittäneet hämmästyttävän korkealle: juoksuhaudat kaivetaan automobiilauroilla, linnoitetut asemat ovat satojen virstojen laajuisilla alueilla verhotut piikkilanka-aidoilla kuten hämähäkin verkoilla.

»Birsh. Vjedomosti» on omistanut numeronsa päälehden kokonaisuudessaan sodalle ja kuvailaan siinä olevissa eri kirjoituksissa sotaa ja sen vaikutusta useammilla elämän aloilla.

Otsakkeena sotanumerolleen on lehti käyttänyt H. M. Keisarin lausumia sanoja: »Minä ilmoitan juhlallisesti, etten tee rauhaa, ennenkuin viimeinen vihollinen on poistunut alueeltamme.» Lehden alkuun on sijoitettu ranskan-, serbian-, englannin-, italian- ja japaninkielinen tervehdys Venäjän vastaavia kieliä puhuville liittolaisille. Tervehdyksessä lehti kiittää Venäjän liittolaisia siitä, että he ovat koko vuoden tukeneet Venäjää taistelussa koko maailman vapautta uhkaavaa vihollista vastaan, ja siitä, että nämä ovat lupautuneet jatkamaan taistelua, kunnes valo pääsee voitolle pimeydestä. — U. S.

Läntinen sotanäyttämö.

Viralliset tiedonannot.

Pommituksia lentokoneista. — Tykistötaisteluja.

Parisista, heinäk. 31 p. (P. T.) Virallinen päivätiedonanto ilmottaa: Saksalaiset lentokoneet pommittivat aamulla S:t Paul sur Meriä tuottamatta minkäänlaisia vaurioita ja Gravelinesiä, jossa eräs lapsi sai surmansa. Artoisissa Souchezin ympäristöllä ja Labyrintissä jatkuu laukausten vaihto kivääreillä ja tykeillä pienemmin väliajoin. Koko yönä ei ollut jalkaväen toimintaa. Argonneilla räjäyttivät saksalaiset Servonin—Bagatellen—Binarvillen teiden risteyksessä miinan, jonka jälkeen sukeutui taistelu, jossa me valtasimme räjähdyksessä syntyneen kuilun. Vihollisen lentokoneet ovat heittäneet muutamia pommeja Nancyyn tuottaen pientä aincellista vahinkoa. Tykistömme ampui erästä saksalaista lentokonetta, jonka vahingoittuneena täytyi laskeutua ranskalaisten ja saksalaisten rintaman väliin. Lentokoneessa ollut saksalainen ilmailija pakeni. Lentokone tuotiin juoksuhaudoillemme. Schluchtin solatietä on pommitettu.

Parisista, heinäk. 31 p. (P. T.) Virallinen iltatiedonanto ilmottaa:

Päivän kuluessa ei jalkaväen toimintaa ole ollut. Saksalaisista lentokoneista heitettiin muutamia pommeja Dunkerqueen. Pommien aiheuttama vahinko oli vähäpätöinen. Artoisissa Ancresista Arrasiin asti on tapahtunut tavanmukaisia tykkitaisteluita. Saksalaiset ovat järeillä tykeillä ampuneet 9 laukausta Compiegneen. Ilmotetaan, että pommitus aiheutti vain aineellista vahinkoa ja sen aikaansaama tulipalo saatiin pian sammutetuksi. Argonneilla Fontaine au Charmen ja Four de Parisin seuduilla on molemmin puolin pommitettu juoksuhautoja. Le Pretren metsässä on vallinnut vilkas tykkituli. Vogeseilla on vihollinen pommittanut asemiamme kukkulan n:o 627 luona ja La Fontenellen seudulla Mezeralin kylän luona. Aamulla pommitti 7 lentokonettamme Friburgen—Brisgaun asemaa ja lentokonetehdasta. Eräs lentokoneistamme oli paluumatkalla pakotettu laskeutumaan moottorin särkymisen takia vihollisen alueelle.

Taistelu Reimsin luoteispuolella.

Parisista, elok. 1 p. (P. T.) Virallinen iltatiedonanto ilmottaa: Artoisissa ja Aisnen laaksossa riehuu tykkitaistelu, johon ottaa osaa keskisuuruisia tykkejä, sekä tavallista ankarampi taistelu Reimsin luoteispuolella Luxemburgin maatalon seudulla. Maasin ja Moselin välillä Langen seudulla ampuivat muutamat patterimme erittäin menestyksellisesti erästä saksalaista pataljoonaa sen eri osastojen juuri kokoontuessa. Pont au Moussonin ja Medierin kyliä pommitettiin, joskin niiden kärsimät aineelliset vauriot olivat pienet.

Saksalaiset lentokoneet heittivät 20 pommia. Malsavillen ylätasangolla Nancyn läheisyyteen tuottamatta mitään aineellisia vaurioita ja vahingoittamatta ihmisiä.

Lontoosta, elok. 1 p. (P. T.) Sotamarsalkka French ilmottaa: V. k. 30 p. olleessa taistelussa saksalaisten ensimäisen hyökkäyksen jälkeen, josta kerrottiin v. k. 30 p. annetussa tiedonannossa, valtasimme vihollisilta takaisin osan sen valtaamista Goosin itäpuolella olevista juoksuhaudoista. V. k. 31 p. riehui pääasiallisesti tykkitaistelu ja illalla torjuimme menestyksellisesti kaksi jalkaväen hyökkäystä. T. k. 1 p. ei jalkaväen toimintaa ollut.

Eteläinen sotanäyttämö.

Virallisia italialaisia tiedonantoja.

Roomasta, heinäk. 31 p. (P. T.) Päämajasta ilmotetaan: Camonicin ylätasangolla uudisti vihollinen t. k. 30 p. hyökkäyksensä, joka epäonnistui t. k. 15 p., meidän asemiamme vastaan Ferugio Garibaldin luona, mutta etujoukkome torjuivat sen. Samana yönä koettivat vihollisjoukot kaksi kertaa hyökätä Freikopfelin vuoren kimppuun mutta tulivat torjutuiksi. Päivän kuluessa teki meidän jalkaväkemme tykistön menestyksellisellä myötävaikutuksella rohkean hyökkäyksen Palpiccolon seudulla, josta seurauksena oli se, että käsiimme joutui vahva juoksuhautalinja. Vihollinen kärsi erittäin suuria tappioita ja joutui heitä paljon vangiksi. Saatuaan apujoukkoja teki vihollinen illalla vastayökkäyksen pyrkien eräälle pienehkölle kukkulalle Palpiccolon luona, mutta tuli sen hyökkäys torjutuksi. Vihollinen kärsi suurta mieshukkaa.

Italialaisten ilmoitus menestyksistään.

Roomasta, elok. 1 p. (P. T.) Isonzossa ovat sotaliikkeemme, joiden tarkotuksena on ollut asema-alueen laajentaminen Plavan seudulla, kehittyneet menestyksellisesti. Tuhottuamm laajan piikkilankaesteillä suojatun kentän laajensimme mainittua aluettamme kaakkoiseen käsin Cocin vuorten rinteitä pitkin ja Sagoran ympäristöllä. Carsossa on joukkojemme etenemistä häirinnyt vihollisen rakentamain varustusten toinen linja. Eilen valmisteltuamme uutta hyökkäystä menestyksellisellä tykkitulella me hyökkäsimme tämän linjan kimppuun ja etenimme tuntuvasti etenkin keskuksessa, jossa valtasimme muutamia juoksuhautoja ottaen vangiksi 334 miestä, joista 15 upseeria, ja samoin anastaen viholliselta 3 kuularuiskua, suuren määrän pyssyjä ja ampumatarpeita.

Italia tulee jättämään uhkavaatimuksen Turkille.

Lontoosta, heinäk. 31 p. (P. T.) Roomasta lennätetään, että ministerineuvoston istunnossa tänään on esillä kysymys Turkin kanssa tapahtuneista selkkauksista. Asiantuntevista piireistä vakuutetaan, että ministerineuvosto on päättänyt jättää Turkille uhkavaatimuksen, ja jos Turkki sen hylkää, julistaa sodan. Armeijakunnan lähettäminen Dardanelleille on Italialle vain muutaman päivän asia. — S. T. T.

Dardanellit.

Vedenalainen hävittänyt Galatan sillan Konstantinopolissa.

Atenasta, elok. 1 p. (P. T.) Toistaiseksi vahvistamattomien tietojen mukaan on ranskalainen vedenalainen vene v. k. 29 p:n vastaisena yönä ampumallaan torpeedolla hävittänyt suuren Galatan sillan Konstantinopolissa. Silta yhdistää Galatan Stambuliin. Konstantinopolista saapuneiden tietojen mukaan ovat turkkilaiset sotatarpeiden puutteessa pakotetut ryhtymään puolustussotaan.

Muut vallat.

Kreikka.

Merivoimien ylipäällikkö.

(S. H.) Pietarin lehdet kertovat, että Kreikan laivaston ylipäällikkö Turkin sodan aikana vara-amiraali Konduriotti on nimitetty Kreikan kaikkien merivoimien ylipäälliköksi. — S. T. T.

Japani.

Okuman ministeriö hakee eroa. Poliittisia selkkauksia.

Tokiosta, elok. 1 p. (P. T.) Okuman ministeriö on jättänyt erohakemuksen. Ouran jutun vuoksi on keisari kutsunut koolle neuvoston, jossa tullaan käsittelemään kysymystä ministeriön erosta ja uuden muodostamisesta. Poliittisten selkkausten tähden on keisarin lähtö siirtynyt tuonnemmaksi. Huhujen mukaan on neuvosto ehdottanut Okumalle, että hän peruuttaisi erohamuksensa ja tyytyisi sisäministerin eroon.

Sekatietoja.

Saksan sodanjulistusta Italialle odotetaan.

Köpenhaminasta, heinäk. 31 p. (P. K.) (S. H.) Saksan valtiopäivien avajaisten ensi päivänä tulee hallituksen edustaja lukemaan julistuksen, jolla Saksa julistaa sodan Italialle. — S. T. T.

Sodanjulistuksen vuosipäivä.

Ranskalaisten sanomalehtien lausuntoja.

Parisista, heinäk. 31 p. (P. T.) Ranskalaiset sanomalehdet omistavat erikoisia julkaisuja sodanjulistuksen vuosipäivälle ja lausuvat vakaumuksen, että voitolliset liittolaiset tulevat saneleman rauhan, joka turvaa kansojen vapauden ja sivistyksen voiton raakuudesta.

Paavi kehottaa sotaakäyviä rauhaan.

Köpenhaminasta, heinäk. 31 p. (B. V.) (S. H.) Vatikaanin virallisessa äänenkannattajassa L'Ozzovatore Romanossa on julkaistu paavin kirje sotaakäyville valloille sodan vuosipäivän johdosta. Kirjeessä kehottaa paavi Europan kansoja lopettamaan verisen veljessodan. — S. T. T.

Eri aloilta.

— **Naiset nokikolareina.** Naisille on jälleen ilmaantunut uusi toiminta-ala, joka tähänasti on kokonaan kuulunut miehille. Naispuolinen nokikolari, jonka arvellaan olevan sukupuolensa ensimäisen ammatissaan, on neiti Schär, ja hänen työskentelypiirinään on Meran, missä hänen isänsä on piirinokikolarina.

Isä on tyrolilaisampujien kera komennettu rajapuolustukseen, ja hänen apulaisensa ovat, yhtä lukuunottamatta, seuranneet mukana. Kun tämä nyt ei voi yksin hoitaa tointa eikä apulaisia ole ollut saatavissa, on sutarimestarin tyttären ollut pakko tarttua luutaan ja hiilikoukkuun ja hyvin tunnetussa univormussa kulkea katolta katolle savupiippuja puhdistamassa.

Tampereen Ev. Luth. seurakunnan Kirkollisia ilmoituksia:

Kuulutettuja:

Postivirkamies Y. J. Santala ja kanslia apulainen Olga Erva, verhoilia M. J. Luoto ja räätälin työnt. Taimi Kukka, konep. työm. U. L. Skott ja teht. työntek. Hilda Syrjänen, muurari J. J. Virtanen ja teht. työnt. Rosa Haavisto, työm. J. A. Tarkka ja teht. työntekiä Hilda Valtonen, veturinpuhdist. K. H. Helen ja kauppias Aleksina Huopio.

Muuttavia:

Palvelia Sanna Puska, palvelia Anna Grönblom Turkuun, kansak. opettaja Anna Laurila Kotkaan, viilaaja J. A. Hilden, verkateht. työm. Y. A. Koivulehto Helsinkiin, kiertokoul. opett. Selma Ojala Ylöjärvelle, ravintolan johtaja P. Pohjanheimo Ouluun, kansakoul. opett. J. Perttilä Pälkäneelle, apteekkari Josefina Eriksson Pirkkalaan, makkarantekiä N. T. Lindgren Vilppulaan, liikeapulainen Petty Jernström Perniöön, konttori apul. V. K. Ramstedt Kiikoisiin, insinööri O. A. Gadolin Jokioisiin, leski Paulina Tahlo Suodeniemelle, jalkinetek. K. Sohlman Lahteen, talonomistaja K. V. Vattula aikoo naida ulkoseurakunnasta.

Kuolleita.

Työm. K. J. Helenius 36 v. 3 k. 26 p., poliisi J. F. Välimäki 29 v. 1 k. 13 p. työm. J. V. Salonen 42 v. 2 k. 11 p., leski Vilhelmina Sylvander 71 v. 6 k. 10 p., työm. Nummelan l. Eero 9 k. 26 p., valuri Kivimäen l. Kosti 1 v. 6 k. 10 p., puuseppä Ahosen l. Niilo 13 v. 5 k. 24 p., leski Erika Siukola 66 v. 11 k, 27 p., teht. työntek. Seppälän l. Valter 5 k. 5 p., maalarin v:o Ida Hellberg 42 v.

Huutokauppoja.

Vapaaehtoisella huutokaupalla

myydään kuolemantapauksen johdosta Peltolan talo irtaimistoineen Toijalassa, 1 km. päässä asemalta, maanantaina elok. 9 p:nä klo 11 ap. 12233

TS., KL.

Lauvantaina kuluvan elok. 7 p:nä

klo 3 ip. Satamak. 12:sta (alakansak.) huutokaupataan Tarkastaja Pelkos-vainajan kuolinpesän arvokas irtaimisto, kuten vaatteita, talous- ja huonekaluja, joista mainittakoon salinkalusto, kirjoituspöytä y. m.

Tampereella elok. 2 p. 1915.

Sev. Salo, toimeksisaanut.

12921

US.

Kuulutus.

Paikkakynnalta poismuuton tähden myydään Arvolan talossa Akaan pitäjän Toijalan kylässä huutokaupalla, joka lauvantaina elokuun 7 pnä klo 10 ap. toimitetaan, ajokaluja, 5 syksyllä kantavaa lehmää ym. irtaimistoa.

Akaassa heinäk. 31 p. 1915.

12400 J. Alén.

TS., Häm. S. 3/8. 7/8.

Omistajan kuoleman takia

myydään vapaaehtoisella huutokaupalla rouva Amanda Paatolan asunnolla Pälkäneen pitäjän Onkkaalan kylässä keskiviikkona kuluvan elokuun 11 pnä alkaen klo 10 ap. joukko valmiita ja puolivalmiita hautapatsaita, kiviä, kivikaluja ja pitovaatteita y. m. Rahat huudoista maksetaan paikalla.

Pälkäne elok. 1 p. 1915.

Anton Heikkilä, toimeksisaanut.

12458

Myytävänä.

TALO

myytävänä Vesilahdella, 9 1/2 km. Lempäälän asemalta, 1 km. laivalaituriin. Viljelykset hyvät, ruoppa ja savimaita. Hinta 35,000: —. Os. t. l. kontt.

12235 „Talo".

Varastoomme saapunut

suurempi määrä

ruisjauhoja

Hinta Smk. 24: — 4 1/2 puud. (73 kg.) säkiltä.

Keskusosuusliike Hankkija.

Tampere.

12392

Kauppatalo

ja huvila rautatien varrella läkellä Tamperetta myydään tahi vaihdetaan kaupungintaloon. Vast. Aamul. kontt. merkille «Myyjä A. H.»

Tapetteja,

maalivärejä ja värnissaa myy halvalla

J. P. Lindroos

12425 Puuvillatehtaank. 29.

Hyvin käytetty rautasänky resoripohjalla, nähtäv. Satamak. 2.
12410 Myöhäsellä.

Hyvässä kunnossa oleva
Ajurin trilla
myyd. huokealla. Läh. tietoja antaa N. Varjoranta Vellamonk. 1, Tampere.
12455

Uusia perunoita
myyt. joka iltapäivä. J. Kalenius, Pinnink. 6.

Jälleen uusia

Nisu-, Ruis- ja Grahamjauhoja

alennetuin hinnoin

Kusto Ojanen.

12450

Halutaan ostaa.

Järven rannalta halutaan ostaa
maankappale
huoneineen tai ilman. Vast. t. l. kontt. viikon kuluessa nimim. «Rahat paikalla.«
12390

TS.
3-vuotias, hyvä

ajokoira

(narttu) ostetaan. Pikaiset vastaukset lähetettävä Aamul. kontt. nimim.
12434 «Kalle».

Keskikokoisen

Maatilan

Keski-Suomesta tai Hämeestä liikenteen varrelta haluaa varma ostaja. Taloa, jonka metsä on tuhottua, ei osteta. Vastaukset pyydetään suoraan nimimerkille »Ostaja» Sanomalehtien Ilmoitustoimisto, Helsinki. Aleksanterinkatu 40.
12399 (S.I.11735)

Palvelukseen otetaan.

Rajaton määrä

halonhakkaajia

otetaan heti pitempiaikaiseen työhön Peräjoen ja Nuijanmaan talojen suuriin metsiin Oriveden Enokunnassa, Sirkkalan talon metsään Längelmäen pitäjän Eväjärven kylässä ja Tärrän eli Innan talon metsään Lempäälän Kuokkalassa. Hakkauspalkat suuresti korotetut ja metsät erinomaisen hyvät. Lähemmin työnjohtajilta metsissä.

12213 **Osakeyhtiö Alfred Selin.**

TS.
Asiapoika saa paikan elokuun ajaksi. Ruotsia taitavalla on etusija. Ilmoittauduttava 9—3 Vedel-Jensen'in kontt. Hämeenk. 22. 12403

Ruoveden kunnalliskodin mielisairaala-osaston

Hoitajattaren toimi

julistetaan Ruoveden köyhäinhoitohallitj haettavaksi kuukauden kuluessa tästä päivästä. Palkkaetuihin kuuluu: vapaa asunto, valo, lämpö ja ruoka sekä 30 mk. rahaa kuukaudessa.

Ruovedellä, heinäk. 29 pnä 1915.

Eemeli Pouru.
Ali Keskinen.

Sukkakoneella kutojat saavat työtä Kullervonk. 17. Heikkilä. 12429

Huomaa! Kunnolliset palvelijattaret saavat oitis paikkoja kaupunkiin ja maalle Naisten työtoimiston kautta Kuninkaank. 30, p. 367. 12404

2 taitavaa leninki- ja 1 liinavaateompelija saa työtä Siiri Vuoriolla Aleksanterink. 22. 12422

Puusepän työhön
tottunut poika saa työtä Verkatehtaank. 3. Puusepällä.
12447

Keittäjät maalle
ja yksinpalvelijat saavat paikkoja Välitystoim. Tarmossa Kuninkaankatu 33. 12401

Palvelusta haluaa.

Omintakeisesti taloutta hoitamaan

tottunut keski-ikäinen emännöitsijä haluaa heti paikan vaihdosta joko yksinäiselle herralle tai pieneen perheeseen. Vast. t. l. kontt. nim. «Rehellinen.«
12440

Maalta tullut tyttö haluaa palvelukseen n.m. „heti!" os. Kaivok. 13. E. Hirvosen luona. 12394

Kadonnut.

KL.
Viime lauantaina unohdettiin Koskipuiston penkille 1 naisten käsilaukku, sis. passin ja rahaa, pyyd. palk. vast. jätt. Ets. osastoon. 12368

Löydetty.

KL. 1 k.
Rysä korjattu vesiajolta, perittävänä Lielahdessa. Katajisto. 12367

Huveja.

Musikaalinen ILTAMA

toimeenpannaan Teiskon Nuorisoseuran talossa t. k. 15 pnä klo ½ 8 ill.
Sisäänpääsymaksu 50 ja 75 p.

Iltaman toimii

Sahalahden V. & Urh s. «Urheiluveikot« Kangasalla Vahdeperään talossa 8 pnä elok. 1915 alkaen klo 7 ill. Ohjelma: Soittoa, Tervehdyspuhe, Kuorolaulua, Runo. — Soittoa, Kuorolaulua, Esitelmä, Yksinlaulua ja lopuksi tanssia.
Urheilut alkavat klo 4 ip.
12451 Toimikunta.

Vuosijuhlaansa

viettää Oriveden Vehkalahden V. P. K. sunnunt. elok. 8 pnä omalla paviljongillaan alkaen urheilukilpailuilla klo 5 ip. Iltama alkaa klo 7 ill. Ohjelma lähemmin paikallisissa ilmoituslehdissä.

Laivaliike.

Pyhäjärvellä:

Höyryalus
Viikinsaari

Yleisön pyynnöstä kulkee alus tästä päivästä alkaen seuraavasti ja koska höyryalus Tiira ei ole pitänyt keväällä meille esittämiänsä pilettien hintoja ja muita sitoumuksiansa, niin alennetaan ne nyt tuntuvasti:

Kaikkina arkipäivinä:

Klo 5,40 ap. Tampereelta suoraan Koivuniemeen ja takaisin, poiketen tulomatkalla Saveelle, Pereelle ja Pyhäjärven sahalle.

Klo 7,15 ap. Tampereelta suoraan tohtori Backmanin huvilaan ja takaisin, poiketen tulomatkalla kaikkiin Naistenmatkan laitureihin, Pereelle, Viikinsaareen, isännöitsijä K. O. Lindbergin huvilaan, Pyhäjärven sahalle, Partolaan, pastori Sandbergin ja tuomari Procopén huviloihin.

Klo 11 ap. 3 ja 5,30 ip. Tampereelta Naistenmatkalle ja takaisin, poiketen mennen tullen välilaitureille.

Klo 7,05 ip. Tampereelta Pyhäjärven sahalle, Viikinsaareen, Pereelle ja Naistenmatkalle, poiketen takaisin tullessa kaikkiin edellämainittuihin laitureihin.

Sunnuntai- ja juhlapäivinä:

Klo 9 ap. Tampereelta Naistenmatkalle ja takaisin, poiketen mennen tullen kaikille laitureille.

Klo 3 ja 8 ip. Tampereelta Pereelle ja takaisin, poiketen menomatkalla välilaitureille sekä ***Klo 12 ja 5 ip.*** Tampereelta Pyynikin ja Viikinsaaren kautta Pyhäjärven sahalle poikkeamatta muille laitureille.

Klo 6 ip. Tampereelta suoraan Viikinsaaren kautta Naistenmatkalle ja takaisin, poiketen palatessa Pereelle, Viikinsaareen ja Pyhäjärven sahalle. Väliajalla kulkee alus ainoastaan Viikinsaaren, Pyynikin ja kaupungin välillä.

Tampereen ja Schlaffhorstin Luujauhoja

myy varastostaan

Hämeen Maanviljelijäin Kauppa Osakeyhtiö.

Tampere. Puh. 42 ja 1452.

Vuokra-ilmoituksia.

Vuokralle tarjotaan

Kalustettu huone mukav. Läntinenk. 33, 3 kerr. vasemm. neiti Siikanen.
12380

1 p. syysk. 2 kamaria ja keittiö, korkkim., v. c. ynnä muilla mukav. Ainonk. 11. 12371

Kamari osa keittiöön 1 p. syysk.
12377 Kaarikatu 4.

Kamari osa keittiöön
12375 Ilmarink. 14.

2 kamaria osalla keittiöön, sähkövalo, Lahtinen, Pispala Rajaportti.
12379

Yksinkertaisesti kalustettu huone vuokrataan heti It. puistok. 35.
12370 Gustafsson.

Nuorimies saa asunnon täysihoid. tai ilm. Kaivok. 5, Ahonen, kivirak. 3 kerr. 12245

Kamari ja keittiö sekä kamari osalla hellakeittiöön sähkövalolla 1 p. syysk. Suok. 15. 12369

2 huonetta ja keittiö sekä kamari os. keittiöön ja talli syysk. 1 p. Kyttälänk. 12, puhel. 195. 12374

2 kamaria ja keittiö ynnä kamari ja keittiö halvalla, v. c. on. Kaivok. 7.
12373

Kamari ja keittiö pienelle perheelle Puuvillatehtaank. 30. 12372

2 kamaria ja keittiö Läntinenkatu 18 b.
12405 Otto Leppänen.

Heti tai syysk. 1 p. huone ja keittiö sekä talli jos tarv. Välimaank. 14.
12408 Talonmies.

Kamari ja keittiö heti sekä kamari osalla keittiöön siistille perheelle tai tytöille 1 p. syysk. Läntinenk. 40.
12437

Heti tai syysk. 1 p.
4 huoneen huoneusto
mukav. ja 2 huonetta ja keittiö puurakennuksessa Oy. Laukontori 8, lähemmin Talonmieheltä. 12433

Kamari ja keittiö sekä talli. talonmiehen toimi saatavana Hallituskatu 13, Vaskinen. 12457

Heti tai myöhemm. siisti kamari ja keittiö, v. c. eri et. Leppäk. 3.

Hellakamari vuokr. 1 p. syysk.
12409 Tapionk. 16.

2 snonetta ja keittiö sekä yksinäinen huone soysk. 1 p. Tamm. puistok. 14, näht. 8—9 ja 6—7.
12402

Siivoja ja siistiä nuoriamiehiä otetaan asumaan Rautatienk. 24, 2 ov oik.
12426

2 huonetta ja keittiö vuokr. heti, Satakunnank. 21. Lindfors.

Syysk. 1 p:stä 1 huone ja keittiö, Satakunnank. 21.
Lindfors.

Puoti, makasiini ja talli vuokrataan heti Satakunnank. 21.
Lindfors.

2 yks. kamaria os. keitt. Kortelahdenk. 19. 12445

Heti tai 15 p. huone os. keittiöön lapsettomille Amurink. 22.

Kamari os. keitt. heti tai tuonnemp. Saarik. 12. 12438

Kamari ja keittiö 1 p. syysk. Moisionk. 1. 12441

Kamari os. keitt. 1 p. syysk. Läntinenk. 12. 12436

Heti eli 1 p. syysk. sali 2 kamaria ja keitt. 2 sisäänk. mukav. Mäntykatu 1. 12424

TS.
2 huonetta ja keittiö sekä puoti talli ja makasiini Puuvillatehtaank. 6. Talonmies.
12435

Hauska huone, omalla käytäv. ja eteis. v. c., kalustettuna eli ilman. Sopiva myöskin konttorihuoneustoksi, Kuninkaank. 21.
12464 Mimmi Högman.

Huom.! Suurempi ja pienempi hyvin kalustettu huone vuokrataan. Sähkövalo. Hämeenk. 17, Commercen talo. Telef. 721.
12384 Rouva Broman.

Tyttö saa asunnon toisen tov. Kuninkaank. 33, toinen käynti vas.
12385

1 p. syysk. keittiö ja kamari, vesij.
12383 Mäkipäänk. 35.

Kamari ja keittiö 1 p. syysk.
12388 Tammelanpuistok. 1.

1 p. syysk. kamari os. keittiöön.
12386 Amurink. 2.

Kamari ja keittiö heti tai myöhemmin Läh. Naistenlahdenk. 1. K. Rikala.
12387

Hyvän rauhallisen kodin

tarjoan täysihoidolla koululaisille Läntinenkatu 33, jossa olen tavattavissa t. k. 15 p:stä alkaen.
Rouva Aina Majlander.

1 p. syysk. kamari ja keittiö vesij. siistille perheelle Kyllikink. 21. 12419

Kamari ja keittiö heti tai tuonnemp.
12412 Kuninkaank. 33.

1 p. syysk. kamari ja keittiö eri rap.
12415 Kyllikinkatu 7.

1 p. syysk. kamari ja keittiö v. j.
12443 Niemik. 22.

Parikamarit ilman keittiötä heti tai syysk. 1 p:stä Läntinenk. 15.
12416

Syysk. 1 p. kamari os. keittiöön
12411 Kortelahdenk. 24.

Kamari osalla keittiöön heti tai tuonnempana Läntinenk. 9. 12430

Kamari ja keittiö vesij., korkkim.
12439 Ainonk. 11.

2 kamaria ja keittiö, 1 kamari ja keittiö syysk. 1 p. Satakunnank. 24.
12417

Syysk. 1 p. 2 huoneen huoneusto Aleksanterink. 31. K. H. Arho.
12446

Siisti tyttö saa asunnon Toivolan luona Puutarhak. 22. 12432

1 p. syysk. kamari sähkövalolla Ilmarink. 15. A. Hangisto.

1 p. syysk. lämmin huone osalla keittiöön Ilmarink. 1. Talonmies. 12452

Hauska huoneisto

3 huonetta ja keittiö pienelle perheelle Kuninkaank. 34.
12406 Talonomistaja.

1 p. syysk. kamari ja keittiö
12420 Kaivokatu 4.

Koululaiset saavat asunnon täysihoid.
12442 Niemik. 22.

2 kamaria ja keittiö 1 p. syysk., eri rappu. Tammelank. 20. 12453

Vuokralle otetaan.

1 p. syysk. kamari ja kyökki eli hellakamari alkovilla. Vast. t. l. kontt. 5 p:vään t. k. nimim. «Vuokraaja«.
12376

2 huonetta ja keittiö tai 1 huone alkovilla ja keittiö. Vast. tiistaina (tänään) t. l. kontt. nim. «M.«

Konttorissa oleva neiti haluaa täysihoitoon siistiin perheeseen. Vast. hintailmoituks. t. l. k. nim.
12427 «15 p:stä elok.«

2 pienempää tai yksi isompi huone ynnä keittiö ykteiskoul. käyville. Vast. pyyd. heti osoitt.
12418 A. M. H. Aamul. kontt.

Pieni perhe haluaa vuokrata 1 p. syysk. keskikaupungilta kamarin ja keittiön tai osan keittiöön, mieluumm. mukav. Lähemm. puh. 128.
12444 Pulkkinen.

2 tai 3 huonetta ja keitt. 1 p. syysk. tahi lokak. Vast. t. l. k. nimim. Siistit huoneet.
12413

Ilmoituksia.

Metsästyskielto.

Laillisen edesvastuun uhalla kielletään kaikellainen metsästys, otusten pyynti ja koiram irtilaskeminen Vesilahden pitäjän Mantereen kylän seuraavien talojen metsissä, viljelysmailla ja vesillä, Marttilan, Mattilan, Vilon, Kylä-Pietilän, Perä-Pietilän, Päykän, Nikkilän ja Uusi-Rautian.

Metsästysoikeuden omistajat.
12366

Nyt huonon ajan vuoksi ommellaan liikkeessäni leningit 4—8 mk., kävelypuvut 6—10, puserot 1:50—3 mk. Työ ensiluokkaista. Verkatehtaank. 5.
12316 Puhel. 1537.

KL.
Uuden nimen, joka on ollut KARI, hyljään, ja tästedes on nimeni
Simo Vihtori Helsingius,
räätäli.
Tampere, elok. 2 p. 1915. 12382

TS., KL.
Teiskon kunnassa

toimitetaan uusi rokotus kunnan rokottajan asunnossa Padustaipaleen koululla elok. 16 p:nä klo 10—2 p:llä, johon lasten vanhemmat ja hoitajat velvotetaan rokotuksesta annetun asetuksen mukaan 10 markan sakon uhalla tuomaan 2 vuotta vanhemmat sekä rokotusijässä olevat rokottamattomat lapset.

Teisko, elok. 2 p. 1915.

Kunnallislautakunta.

Asuntoni olen muuttanut Kaivok. 1, jossa otan tehdäkseni räätälintyötä halvalla, A. Sääskinen. 12381

Tampereen kaupungin Herra Poliisimestarille

Översti Oppman'ille pyydän täten lausua vilpittömän kiitokseni siitä kallisarvoisesta kultakellosta jonka sain häneltä vastaanottaa 25 vuotisen palvelukseni muistoksi.

Tampereella elok. 2 p. 1915.
12414 ***Karoliina Paavola.***

KAIKKIEN AIKOJEN paras separaattori on

ALFA-LAVAL

vuoden 1913 mallia.

Sen kuorimiskyky on suurin, puhtaaksikuoriminen on paras. Kestävyys pettämätön, helppo saada varaosia.

Pyytäkää hintaluetteloja ja selityksiä.

P. SIDOROW

Suomalainen Kalustokauppa O.Y. Helsinki. 10814

Paras
MAATILAIN
ostoaika on elo- ja syyskuun aikana!

Noin 100 hyväkuntoista maatilaa on kauttani myytävänä, jotka suljen arv. ostajien suosiolliseen muistoon.

Eemeli Aallon
Kiinteimistökonttori Tampere
Läntinenk. 25. Telef. 1500.
12176

Rutto, tartunta, ihotaudit ja monet kärsimykset vältetään käyttämällä meidän **Illodin-** tahi **Lysoolisaippuaa.**

Tautien vaarallisimmat levittäjät kärpäset, torakat, luteet hävitetään varmimmin **Joukkomurhalla ja Kärpäsmurhalla.**

HELIOS O. Y., Riihimäki.

Perunkirjoitus

pidetään jalkinetehtaan työm. Frans Sepin kuoleman jälkeen vainajan asunnossa Moisionk. 43 lauant. elok. 7 p. klo 4 ip. jolloin saapukoot tilaisuuteen ne joilla on selvittämättömiä asioita kuolinpesässä. Tampereella elok. 2 p. 1915. Fanni Seppi.
12389

T. S. 1 k. t. j. 260 m

Jämsän Kansanopisto

ynnä sen yhteydessä toimiva

Isäntä- ja Emäntäkoulu

kutsuu täten 7:nteen, noin puoli vuotta kestävään vuosikurssiinsa nuorukaisia ja neitosia, jotka tuntevat tarvetta monipuolisesti valmistua kunnon kansalaisiksi ja saavuttaa nuoruusijälle kuuluva todellinen elämänilo ihmisvelvollisuuksien ja oikeuksien sopusoinnussa.

Opisto toimii kristillisessä ja isänmaallisessä hengessä entiseen tapaan.

Opintokausi alkaa marraskuun 1 p:nä klo 12 päivällä Jämsän kirkonkylässä, jonne on jokapäiväinen laivakulku ja muutenkin hyvät kulkuneuvot. — Tyttöoppilaat saapuvat emäntäkonluun kuitenkin jo lokakuun 25 p:nä.

Oppilaiksi otetaan 18 vuotta täyttäneitä, mieluummin kansakoulun käyneitä. Jäljennöksen koulutodistuksesta ja papinkirjan tulee seurata hakemusta. On syytä lähettää hakemuksensa hyvissä ajoissa allekirjoittaneelle (osoite Kuhmoinen), joka hyväksytylle antaa kirjeellisen kutsun.

Ruoka opistolla samassa pöydässä opettajain kanssa on maksanut noin 25 mk. kuukaudessa, mutta sikäli kuin osuusruokala on toivottava, järjestetään sellainen. Asunnot ovat maksaneet noin 4 mk. kuukaudessa.

Kaikki menot opistossa ovat vaihdelleet noin 200—275 mkn. välillä, lukuunottamatta sellaisia, jotka asuvat ja syövät kotonaan. Heidän rahalliset uhrauksensa ovat olleet vain joku kymmenkunta markkaa. Oppilaat saavat kaikki tekemänsä työt itselleen. Oppimaksu on noin 20 mk. koko ajalta. Todistetusti varaton saa siitäkin vapauden. Kansanopiston Toveriliiton puolesta on säännöllisesti jaettu useita satoja markkoja vähävaraisille oppilaille. Ensi keväänä tulee sen lisäksi opiston johtokunnan hallussa olevasta S. ja A. R:n stipendirahastosta jaettavaksi avustusta oppilaille. Opistolla on myös nais- ja miesoppilaitansa varten hyvin arvokkaita kietopalkintoja kilpahiihdossa.

Opisto jakaa tietoa ja valistusta kaikissa kansanopiston ynnä isäntä- ja emäntäkoulun oppi- ja harjoitusaineissa.

Opettajakunnan muodostavat maisteri **Elisabet Ikäheimonen** johtajattarena, opettajattaret **Signe Björkqvist** talousopettajattarena ja **Aili Koskenkorva** kudonnan ja käsitöiden opettajattarena, pastori **Kaarlo Ristikankare** uskonnon ja kirkkohistorian opettajana, opettaja **Viljo Hirsjärvi** laulun, maisteri **Väinö Musikka** maatalousopettajana ja opiston v. t. johtajana, opettaja **Eero Kärkkäinen** veiston ja piirustuksen opettajana sekä tilaisuuden mukaan luennoimassa eri aloilta käy allekirjoittanut.

Lähempiä tietoja sekä isohkon painetun julkaisun, josta opiston toiminta vielä tarkemmin selviää, saa pyydettäessä allekirjoittaneelta, jolle hakemukset ovat osoitettavat.

Tervetuloa, isänmaan toivo, nuoriso, luonnonkauniissa, viljavassa Jämsässä sijaitsevaan kansan korkeakouluun.

Jämsässä, heinäk. 23 p. 1915.
A. Rentola.

Huom.! Osoite on nyt Kuhmoinen.
12449

Kaikenlainen metsästys

ja kalastus on laillisen edesvastuun uhalla kielletty maillani ja vesilläni.
Visuvesi 1 p:nä elok. 1915.
Antti Ylistalo.

2 kolmannen luokan oppilasta haluaa
oppitunteja
Geometriassa nyt heti. Lähempiä tietoja t. l. k.

Junien kulut.

Huom.! P=postijuna, Pik.=pikajuna, M=matkustajajuna, S=sekajuna, T=tavarajuna.

Junat lähtevät Tampereelta:

P. 12,11 yöllä Jyväskylään, Vaasaan, Torniooon.
P. 5,46 ap. Helsinkiin, Hankoon.
P. 7,35 ap. Turkuun, Helsinkiin, Pietariin.
S. 10,41 ap. Haapamäelle.
Pik. 11,40 ap. Turkuun, Helsinkiin, Pietariin.
M. 2,32 ip. Jyväskylään, Vaasaan.
M. 2,34 ip. Helsinkiin.
P. 2,40 ip. Poriin, Raumalle.
P. 4,57 ip. Helsinkiin, Kajaaniin, Pietariin, Nurmekseen.
S. 5,30 ip. Orivedelle.
S. 6,05 ip. Tyrvääseen.
Pik. 6,40 ip. Tornioon.
T. 8,15 ip. Toijalaan.
T. 8,17 ip. Vilppulaan.

Junat saapuvat Tampereelle:

S. 12,05 y. Jyväskylästä.
P. 5,11 ap. Jyväskylästä, Vaasasta, Torniosta.
S. 7,20 ap. Toijalasta.
S. 8,15 ap. Tyrväästä.
S. 8,19 ap. Orivedeltä.
T. 9,27 ap. Vilppulasta.
M. 10.31 ap. Kajaanista, Pietarista, Nurmeksesta.
Pik. 11,19 ap. Torniosta.
P. 2,05 ip. Jyväskylästä, Vaasasta.
P. 2,07 ip. Helsingistä, Kouvolasta.
P. 4,42 ip. Porista, Raumalta.
Pik. 6,17 ip. Helsingistä, Pietarista.
T. 6,55 ip. Orivedeltä.
P. 8,12 ip. Turusta, Helsingistä.
P. 11,37 ip. Helsingistä, Pietarista.

Tampereella 1915,
Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiö.